

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2013

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

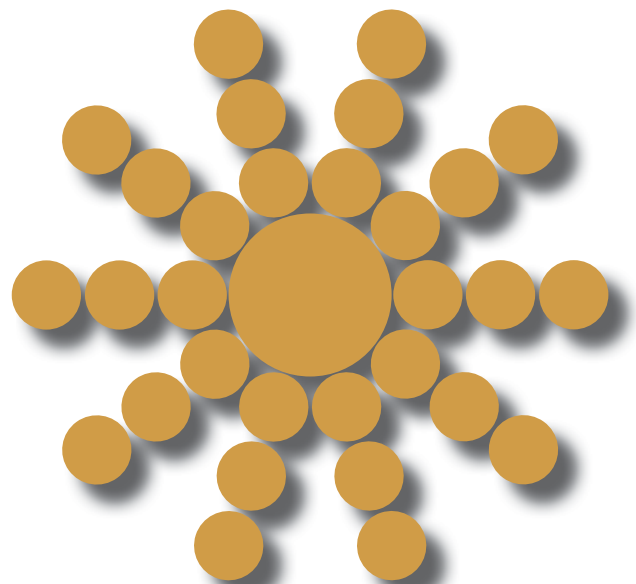
ЗЕЛС

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Тел: 02/30 99 033, Факс: 02/30 61 994
ул. „Копенхагенска“ бр. 5, ПФ 32, 1000 Скопје, Република Македонија
www.zels.org.mk / contact@zels.org.mk

ЗЕЛС

Почитувани,

Во континуитет да се одржува успешно работење на една организација, несомнено е резултат на напорна работа и големо залагање на нејзиното раководство и на сите нејзини членови. Со задоволство може да се констатира дека Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија -ЗЕЛС е токму таква организација, која подолг период бележи значителни успеси во зајакнувањето на локалната власт и развивањето на процесот на децентрализација во нашата земја. Во текот на 2013 година, ЗЕЛС обезбеди силна поддршка за своите членки, на патот на лобирањето за обезбедување на поквалитетни законски решенија за спроведување на локалните надлежности и претставуваше единствена организација која прецизно ги детектира вистинските потреби на општинската администрација и обезбеди нивно континуирано зајакнување во насока на создавање на поквалитетни услуги за граѓаните.

Во 2013 година се конституира новиот четиригодишен состав на Генералното собрание на ЗЕЛС, како резултат на спроведените локални избори, што во нашата земја се одржуваат секоја четврта година. Новоизбраните градоначалници на локалните избори по функција се делегати на Собранието, а претседателите на советите на ЕЛС се нивни заменици. Со оглед на тоа што во ЗЕЛС на доброволна основа членуваат сите општини и градот Скопје, вкупниот број на делегати на Собранието изнесува 81 градоначалник. Голем број од новите делегати, всушност беа градоначалници и во претходниот состав, бидејќи на локалните избори повторно ја добија поддршката од граѓаните. Беше избран и новиот состав на Управниот одбор на ЗЕЛС и составот на останатите органи на Заедницата, а беа утврдени и членовите на 13-те комисији во ЗЕЛС и претставниците и делегатите на ЗЕЛС во домашните и меѓународните органи и тела. Овие активности одзедоа одреден временски

Коце Трајановски
Претседател на ЗЕЛС

период што релативно се рефлектираше на полето на лобирањето, односно забележан е релативно намален број на поднесени иницијативи и предлози на ЗЕЛС до централната власт, во споредба со минатата година. Сепак, ЗЕЛС иницираше измени во Законот за градежно земјиште, во Законот за градење, потоа во Законот за изменување и дополнување на Законот за просторно и урбанистичко планирање, Законот за заштита на животната средина и многу други, а преку Мрежата на територијални противпожарни единици при ЗЕЛС интензивно се работеше и на утврдувањето на нови законски одредби и измени по Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за пожарникарство. ЗЕЛС секогаш има еднаков третман кон сите општини, независно дали се рурални или урбани, па таа политика апсолутно ја практикува и при лобирањето. И оваа година произлегоа иницијативи насочени кон обезбедувањето

на поголема финансиска независност на руралните општини, а меѓу нив беше и реактивирано барањето за измена на Законот за земјоделско земјиште, каде се бара средствата од закупнината на ова земјиште подеднакво да се распределуваат меѓу централната и локалната власт.

На патот на континуираното зајакнување на капацитетите на општинската администрација, ЗЕЛС оваа година не само што реализира низа квалитетни обуки кои беа посетени од страна на повеќе од 2000 претставници од општините, туку обезбеди и значителна заштеда на средства при нивната реализација. Поточно, во 2013 година речиси сите обуки се реализираа во адаптираниот простор за ЗЕЛС тренинг центарот, во административната зграда на ЗЕЛС, кој располага со квалитетно опремени сали за оваа намена. Беше направена драстична финансиска заштеда за Заедницата, за разлика од претходните години кога се изнајмуваа хотелски сали за реализација на обуките.

ЗЕЛС во континуитет обезбедува заштеда на средства и за своите членки преку поддршката во обезбедувањето на

нови софтверски решенија за воведување на електронските услуги за граѓаните. Во текот на 2013 година, ЗЕЛС обезбеди три нови електронски алатки: софтверска апликација за следење на роковите од склучените договори за отуѓување на градежно земјиште, (www.rdgz.mk); систем за електронско издавање на дозволи за градба (www.gradezna-dozvola.mk), изработен во соработка со Министерството за транспорт и врски и третата нова електронска алатка, (www.ekoloska-dozvola.mk), претставува систем за издавање на Б-ИСКЗ дозволи и елаборати, со регистар на дозволи и елаборати, што е изработен со поддршка на Мрежата за животна средина при ЗЕЛС. Оваа година, ЗЕЛС спроведе тендер за набавка на експертски услуги за изработка на техничка спецификација за набавка на веб софтверска апликација за електронско водење на прекршочната постапка, во согласност со Законот за јавна чистота и надзор над имплементацијата на истата. Овие активности на Единицата на ЗЕЛС за поддршка на електронските услуги за општините (ЗЕПЕ) беа позитивно прифатени од членките - општините, но и од граѓаните, бидејќи овозможуваат олеснување и забрзување на постапките, се обезбедува унифицираност на постапката на целата територија на земјата, се зголемува ефикасноста на услугите на општините кон граѓаните и се обезбедува транспарентност и економичност. Токму тоа е причината што поголем број асоцијации на локални власти од регионот покажаа заинтересираност за овие активности на ЗЕЛС, со цел нивна примена и во општините во нивните земји.

ЗЕЛС во согласност со Стратегискиот план за периодот 2011-2015 година, кој беше ревидиран во 2013 година, како резултат на веќе реализирани активности, презеде активности за обезбедување на поголемо искористување на средствата од ИПА фондовите од страна на општините. Со користење на сопствените капацитети ЗЕЛС изврши истражување „Анализа на ЗЕЛС за искуствата на македонските

Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

општини во реализација на проекти преку ЕУ фондовите“ која даде релевантни информации за тоа колку нашите општини аплицираат со проекти за искористување на средства од фондовите на Европската унија, какви се нивните искуства при аплицирањето и какви се резултатите од аплицирањето. Ова истражување му послужи на ЗЕЛС да ги утврди натамошните правци на дејствување на ова поле. Токму на ова прашање му беше посветено поголемо внимание и на сесијата што ја одржа Заедничкиот консултативен комитет меѓу Република Македонија и Комитетот на регионите на Европската унија (ЗКК), одржана во Брисел.

Транспарентното работење претставува главна одлика на ЗЕЛС. Сите активности, одлуки, лобирања, проекти, анализи, студии, обуки, средби, што ги реализираше Заедницата и во оваа, 2013 година, беа предмет на претходно разгледување од страна на највисоките органи на ЗЕЛС, а потоа

достапни на сите нејзини членки и на целокупната јавност. Транспарентното работење на ЗЕЛС, како и досега, се одвива во правец на почитување и примена на принципите на деполитизираност, рамноправност на членките, лојалност, политичка независност и професионалност. Овој начин на работење ЗЕЛС ќе го застапува и во следниот период.

Всушност ЗЕЛС е подготвена и во иднина успешно да придонесува за градење на силен систем на локална власт во земјава, со членки кои се успешни, ефикасни и финансиски независни и кои се подготвени да донесуваат консензуални одлуки во полза на сите локални власти во земјава и во правец на натамошен развој на децентрализацијата на власта.

Со почит,

Коце Трајановски
Претседател на ЗЕЛС

Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ НА ЗЕЛС

ЗА ЗЕЛС

Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија (ЗЕЛС) е непрофитна организација и единствена национална асоцијација во земјава, во која доброволно членуваат сите 80 општини и Градот Скопје, како посебна единица на локалната самоуправа. Таа е основана на 26 април, 1972 година, како Заедница на општини и градови и овој датум е утврден во Статутот на ЗЕЛС и прогласен за „Ден на општините“. Во април, 1998 година, на конститутивната седница на новата структура, Заедницата на општини и градови и статутарно се трансформира во ЗЕЛС, односно го доби сегашното име - Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија.

За ефикасно функционирање на ЗЕЛС, во согласност со Статутот, утврдени се следниве органи:

- Генерално собрание, составено од 81 градоначалник;
- Управен одбор, составен од 19 члена;
- Надзорен одбор, составен од 5 члена;
- Комитет на советите, составен од 12 члена.

Поддршка во работењето на овие тела, дава стручната служба на ЗЕЛС, воедно и 13-те комисии во рамките на ЗЕЛС, чии членови се градоначалниците, како и 14-те професионални мрежи, составени од претставници од општинската администрација, со што во работата на ЗЕЛС се обезбедува вклучување на политичките, интелектуалните и техничките капацитети од сите општини.

Во рамките на ЗЕЛС функционираат три работни единици:

- ЗЕЛС тренинг центар (ЗТЦ), потоа
- ЗЕЛС единица за поддршка на електронски услуги (ЗЕПЕ) и
- Канцеларија на ЗЕЛС за информирање, со седиште во Брисел (Кралство Белгија).

ЗЕЛС дејствува и во меѓународни рамки. Таа е членка на: ЦЕМР – Совет на европските општини и региони, НАЛАС - Мрежата на националните асоцијации на локални власти од земјите во Југоисточна Европа, АЛДА - Асоцијација на агенции за локална демократија и исто така, ја игра улогата на Секретаријат на градоначалниците –делегати во Конгресот на локалните и регионалните власти на Советот на Европа и во Заедничкиот консултативен комитет меѓу Република Македонија и Комитетот на регионите на Европската унија. ЗЕЛС придонесува за развој на локалната демократија и за успешно спроведување на децентрализацијата на власта и дава активен придонес во залагањата на локалните власти од нашата земја, да го дадат својот придонес за влез на Република Македонија во Европската унија и НАТО. Активностите на ЗЕЛС и напредокот на децентрализацијата во нашата земја, сè повеќе предизвикуваат интерес кај поголем број асоцијации на локални власти од други земји и странски државни институции кои покажуваат иницијативи за соработка, при што особено се заинтересирани за добрите практики на ЗЕЛС при развивањето на е -услугите за општините, лобирањето за законски измени во полза на развој на процесот на децентрализацијата и зајакнувањето на капацитетите на општинската администрација. ЗЕЛС беше во фокусот на интересот во периодот на градењето на регулативата за децентрализација на власта, но нејзината улога е уште позначајна денес, во процесот на имплементирање на пренесените надлежности на општините и развивањето на локалните власти во правец на создавање на „општина по мерка на граѓаните“.

Заедницата денес, решително ги застапува интересите на сите локални власти од земјата, пред централната власт. Претставници на ЗЕЛС остваруваа средби со претставници на Владата на Република Македонија, а преку постојната парламентарна Комисија за локална самоуправа во Собранието на РМ, соработува и со народните претставници од законодавниот дом. На овие средби и преговори, ЗЕЛС секогаш излегува со конкретни,

претходно консензуално донесени и утврдени иницијативи и предлози, кои се во интерес на сите локални власти во земјава. Ваквиот начин на функционирање на органите на ЗЕЛС, каде се тргнува од заедничките потреби на сите општини и каде сите одлуки се донесуваат со консензус, ја обезбедуваат уникатноста и високиот дигнитет на Заедницата, не само во земјава, туку и пред значајни европски и меѓународни организации.

ЗЕЛС ќе продолжи со лобирањето за остварување на зацртаните цели за афирмација на локалните демократски вредности, продлабочувајќи ја веќе воспоставената соработка со многу субјекти и ќе продолжи да го предводи решавањето на сите значајни прашања за натамошно развивање на локалната власт во нашата земја. Притоа ЗЕЛС развива и други активности, со кои непосредно обезбедува поддршка на своите членки за што повалитетно спроведување на своите надлежности и развивање на локалната демократија. Преку ЗЕЛС тренинг центарот, забрзано се работи на зајакнување на капацитетите на администрацијата на општините, што е клучен фактор за квалитетното извршување на надлежностите и создавањето на подобри услуги за граѓаните, а засилено се развиваат и електронските услуги на локалните власти, со цел обезбедување на повалитетни услуги за граѓаните и создавање на „Е - општина“, во вистинска смисла на зборот. Лобирањето за обезбедување на поголема финансиска независност на локалните власти и обезбедувањето на поголемо искористување на средствата од европските фондови, од страна на општините претставува еден од поважните приоритети на Заедницата за следниов период. Задржувајќи ја традицијата на професионално работење врз принципите на деполитизираност, рамноправност на членките, лојалност, политичка независност, ЗЕЛС апсолутно придонесува за развојот на демократското општество во Република Македонија, со силна локална власт.

ВИЗИЈА

ЗЕЛС е единствен претставник на единиците на локалната самоуправа, посветен на градењето на силен систем по мерка на граѓаните, со членки кои се успешни, ефикасни, финансиски независни и со рамномерен степен на развој. ЗЕЛС подеднакво ги застапува единиците на локалната самоуправа,

ва, пред Владата на РМ, институциите на ЕУ и другите меѓународни тела и организации со изградени партнерски односи.

МИСИЈА

ЗЕЛС е независна национална асоцијација на сите единици на локалната самоуправа. Таа е посветена на нивниот рамномерен развој, спроведувањето на процесот на децентрализација преку дефинирање заеднички политики, утврдување приоритети, квалитетно извршување на надлежностите и еднакво јакнење на капацитетите на единиците на локалната самоуправа. ЗЕЛС е проактивен застапник на интересите на локалните заедници пред домашната јавност, централната власт и меѓународните организации.

СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ:

1. Лобирање и градење капацитети за лобирање;
2. Тековно решавање проблеми;
3. Финансиска стабилност на општините;
4. Воспоставување систем за обука за претставници на ЕЛС;
5. Поддршка за користење на претпристапните ЕУ –фондови;
6. Ажурност на комисиите;
7. Обезбедување финансиска одржливост на ЗЕЛС ;
8. Зајакнати капацитети на стручната служба на ЗЕЛС.

На втората седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, одржано на 12 декември, 2013 година, делегатите ги изгласаа ревидираните стратески цели на ЗЕЛС:

1. Финансирање и лобирање;
2. Финансиска стабилност на единиците на локалната самоуправа;
3. Услуги на ЗЕЛС и
4. Обезбедување на професионалност и стручност на стручната служба на ЗЕЛС.

РАБОТА НА ОРГАНИТЕ НА ЗЕЛС

ОРГАНИ НА ЗЕЛС СЕ:

1. Генерално собрание;
2. Управен одбор;
3. Надзорен одбор;
4. Комитет на советите.

ГЕНЕРАЛНО СОБРАНИЕ НА ЗЕЛС

Генералното собрание е највисокиот орган на ЗЕЛС. Го сочинуваат 81 делегати, односно сите градоначалници на општините и градоначалникот на Град Скопје. Тоа донесува Статутот, програмата и други акти; 2. Усвојува Годишен извештај, насоки и план за работа; 3. Усвојува Финансиски план и завршна сметка на Заедницата; 4. Одлучува за промена на целта на здружувањето; 5. Одлучува за основање и укинување и за други облици на организирање на Заедницата. 6. Одлучува за здружување или разделување од друго здружение и за зачленување во сојузи и меѓународни организации; 7. Констатира прием на нови членови и престанување на членувањето; 8. Од својот состав избира и разрешува членови на Управниот одбор и на Надзорниот одбор; 9. Одлучува за престанување на Заедницата со двопрестинско мнозинство; 10. Одлучува за други прашања што не се во надлежност на други органи на Заедницата; 11. Врши и други работи во согласност со Статутот и општините акти на Заедницата.

Во текот на 2013 година одржани се две седници на Генералното собрание на ЗЕЛС:

1. На 28 јуни, 2013 година, одржана е изборната седница на Генерално собрание на ЗЕЛС, во хотелот „Холидеј ин“ во Скопје,

2. На 12 декември, 2013 година, одржана е втората седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, во хотелот „Александар Палас“, во Скопје.

1. Изборна седница на Генерално собрание на ЗЕЛС

На 28 јуни, 2013 година, во хотелот „Холидеј Ин“ во Скопје, беше конституирано новото Генерално собрание на ЗЕЛС, на кое беа утврдени четиригодишните мандати на неговите делегати. Според статутарните одредби на ЗЕЛС, изборната седница на Генералното собрание, кое е највисокиот орган на ЗЕЛС, се свикнува во рок од три месеци од завршувањето на локалните избори. Во 2013 година, во Република Македонија, во месец март беа спроведени локални избори. Новоизбраните градоначалници на локалните избори, по функција се делегати на Собранието, а претседателите на советите на ЕЛС се нивни заменици. Со оглед на тоа што, во ЗЕЛС на доброволна основа членуваат сите општини и градот Скопје, вкупниот број на делегати на Собранието изнесува 81 градоначалник. Голем број од новите делегати, всушност беа градоначалници и во претходниот состав, бидејќи на новите локални избори, повторно ја добија поддршката од граѓаните. На свечениот дел присуствуваа и министерот за локална самоуправа, Тахир Хани, претставници од дипломатскиот кор и од меѓународни организации присутни во земјава, како и претставници од домашни организации со кои ЗЕЛС активно соработува.

Претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, на новоизбраните градоначалници им посака успех во извршувањето на градоначалничката функција и активно учество во работењето на ЗЕЛС, како и совесно и успешно спроведување на локалните надлежности. Тој, во своето обраќање, даде отчет за работата на ЗЕЛС и на Управниот одбор во изминатиот четиригодишен период, за кој рече дека избобилувал со активности, консулта-

ции, мобилизација на експерти, отворени дискусии, комуникација со министерствата и со Владата на Република Македонија, како и со домашни и меѓународни организации и институции. Трајановски истакна дека ЗЕЛС постигна многу суштински промени, кои дадоа крупен белег во развојот на локалната власт, при што потенцира дека и навидум ситните поместувања, овозможуваа поуспешно спроведување на надлежностите. Тој рече дека со тоа се овозможи локалните власти во нашата земја, за релативно краток период, во споредба и со многу поразвиени западни земји, да покажат и постигнат значителни резултати. Заложбата на ЗЕЛС, е општините да се развиваат по најсовремените европски стандарди и да бидат пример во регионот. Најистакнато беше донесувањето на Законот за градежно земјиште и активностите на Заедницата во имплементирањето на Законот за постапување со бесправно изградени објекти. Беа истакнати и законските промени во полза на руралните општини, меѓу кои обезбедувањето, општините да добиваат 50% од надоместоците од концесиите за искористување на водните ресурси, од 2016 година и измените во Законот за земјоделско земјиште, каде се овозможи, да се легализираат и објекти кои се наоѓаат на земјоделско земјиште (фарми, оранжерии и друго), со што им се овозможи на голем број земјоделци да обезбедуваат средства за унапредување на земјоделството, како и поефективно да ги искористуваат средствата од европските фондови. Од страна на централната власт, усвоено

беше и барањето на ЗЕЛС за обезбедување на рамноправна вклученост и на претставници на општината, во постапките на давање под закуп на земјоделското земјиште на територијата на соодветната локална власт. Управувањето со земјоделското земјиште и почитувањето на одредбите за распределба на утврдениот 1% од БДП во Законот за рамномерен регионален развој, се приоритети на ЗЕЛС за следниот период. Трајановски го истакна огромното значење на ЗЕЛС во обезбедувањето на единството на сите локални власти во земјава и неговата

улога во лобирањето за унапредување и развивање на процесот на децентрализацијата во земјава, чија имплементација започна пред осум години. Притоа беше потенцирана и поддршката што ЗЕЛС им ја дава непосредно на своите членки, во зајакнувањето на капацитетите на администрација на општината, преку обуките што се реализираат од ЗЕЛС тренинг центарот, како и во развивањето на е-општини, со обезбедувањето на софтверски апликации за електронски услуги за граѓаните. За поддршка на општините во ИКТ развојот, ЗЕЛС усвои Стратегија за раз-

вој на ИКТ – ЗЕЛС 2011-2015, подигна веб сервер во просториите од административната зграда, каде што се сместени сите електронски услуги кои се одржуваат во име на сите општини. Во извештајот беа изнесени и приоритети на локалните власти, каде посебен белег се стави на потребата од поголема финансиска независност. Беше потенцирано дека општините не се насочени само со барања кон централната власт, туку и самите преземаат најразновидни мерки, па во некои општини собирањето на данокот на имот изнесува и до 90%, наспроти претходниот период, кога изнесувал помалку и од 50%. Пред делегатите беше посочена и иницијативата на ЗЕЛС за утврдување на можности за отворање на Банка на општините, за што е изработена Студија за банка на општините, со чие основање би им се обезбедила уште поголема поддршка на локалните власти за обезбедување на поповолни камати за спроведување на поголеми капитални инвестиции во општините и искористување на ИПА фондовите и структурните фондови. Пред делегатите беше образложен и Финансискиот извештај на ЗЕЛС за 2012 година, при што беше укажано на поддршката што ЗЕЛС ја добива од странските донации и беа изнесени податоците на плаќање на членарината од страна на членките на ЗЕЛС –општините, апелирајќи дека е потребно навремено извршување на оваа обврска од страна на општините.

На оваа седница, делегатите ја изгласаа и одлуката со која беше пренесена надлежноста за избор на членови во Комитетот на советите од Генералното собрание на Управниот одбор на ЗЕЛС. Трајановски образложи дека причина е специфичната постапка при изборот, со оглед на тоа што регионалната застапеност на членовите во ова тело на ЗЕЛС условува посложена процедура, која сè уште не е завршена. На седницата беа усвоени и измените во Статутот на ЗЕЛС, кои се однесуваа на скратување на деновите за свикување на Генералното собрание, впишувањето на промените во адресата на седиштето на ЗЕЛС, знамето, додека другите се однесуваат на изедначување на мандатите на членовите на статутарните тела со времетраењето на мандатите на градоначалничката функција - од четири години.

На оваа седница, Генералното собрание избра членови на Управниот одбор на ЗЕЛС (вкупно 19). Генералното собрание ги избра и членовите на Надзорниот одбор на ЗЕЛС (вкупно пет). На крајот на седницата на Генералното собрание, прет-

седателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, уште еднаш го потенцира значењето за одржување на единството во ЗЕЛС, кое досега се покажа како најголем клуч за сите постигнати успеси на ЗЕЛС и кое треба да се одржува и во иднина.

2. Втора седница на Генералното собрание на ЗЕЛС

На 12 декември, 2013 година, во хотелот „Александар Палас“, Генералното собрание на ЗЕЛС ја одржа втората седница. На почетокот на седницата, пред делегатите, се обрати министерот за локална самоуправа, Тахир Хани, а присуствуваше и заменик претседател на Владата на РМ и министер за финансии, Зоран Ставрски. Претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, во својот извештај за реализираните активности, истакна дека генерално е задоволен од постигнатите резултати, потенцирајќи дека во 2013 година беа спроведени и локалните избори. Како најголем предизвик за овој период, беше посочен недостатокот на средства што се префрлаат од централно на локално ниво за извршување на надлежностите во образованието, каде општините особено се соочуваат со предизвици при обезбедувањето на превозот на учениците и затоплувањето на училишните објекти. Присутните беа информирани дека при Владата на РМ се формирани две ко-

мисии, каде ЗЕЛС има свои претставници и кои имаат задача да ги анализираат состојбите по ова прашање. Во извештајот акцент беше ставен и на нискиот процент на наплата на членарината кон ЗЕЛС, од страна на општините, за што беше посочено дека секоја членка, треба што поскоро, во целост да ја реализира оваа обврска, со што ќе се овозможи натамошно одржување на единството во ЗЕЛС, што всушност и обезбедува уникатност на Заедницата, не само во земјава, туку и во регионот и што е основа за постигнување на сите досегашни успеси, како лидер во процесот на децентрализацијата во земјава. Беше потенцирано дека во регионот, ЗЕЛС станува значаен извор на добри практики, меѓу кои се обезбедувањето на софтверски алатки за своите членки, со кои тие реализираат поквалитетни услуги за своите граѓани. Постапката за дозвола за градба и сите административни документи од Законот за градење од 1 јуни, и од 1 ноември се водат исклучиво по електронски пат. ЗЕЛС ги обезбеди потребните софтверски алатки за сите општини подеднакво и реализираше обуки за општинската администрација, а истовремено им нуди и континуирана и секојдневна поддршка во спроведувањето на овие постапки. ЗЕЛС обезбеди и софтвер за издавање на Б-ИСКЗ дозволи и елаборати за животна средина,

а во тек се подготовките за обезбедување на софтвер за електронски систем за водење на прекршочните постапки по Законот за јавна чистота. Стана збор и за активното работење на професионалните мрежи во ЗЕЛС, составени од локална администрација од соодветна област, што е надлежност на општината, а беше потенцирана и потребата од позасилени активности на комисиите во ЗЕЛС, составени од градоначалници. Притоа, беше истакната и работата на ЗЕЛС тренинг центарот, во кој, во текот на 2013 година, обука проследиле околу 2.000 претставници од општините. Претседателот на ЗЕЛС посочи дека обезбедувањето на поголема финансиска независност на општините, спроведувањето на надлежностите во образованието со адекватно покриени финансии од блок дотациите, поголемото искористување на средствата од ИПА фондовите, градењето на ефикасна општинска администрација и создавањето на „е-општини“, се приоритетните предизвиците на ЗЕЛС во следниот период.

На седницата беа усвоени и ревидираниот Стратегиски план на ЗЕЛС 2014-2015 година, Планот за работа на ЗЕЛС за

2014 година и Буџетот на ЗЕЛС за 2014 година. Присутните делегати на Собранието истакнаа дел од предизвиците со кои се соочуваат локалните власти. Беше укажано дека се донесуваат законски решенија, кои опфаќаат одредени обврски за општините, а за нивното извршување не се обезбедени, ниту префрлени соодветни финансиски средства и притоа се предвидени големи казни за градоначалникот и за општината. Тоа доведува до девалвирање на институцијата градоначалник, поради што беше посочено дека треба да се почитува Европската повелба на локалната власт, според која е утврдено дека за секоја префрлена надлежност на општината, треба да ѝ се обезбедат и соодветни финансиски средства за нејзино спроведување. Делегатите, повторно го истакнаа барањето за апанажа на градоначалниците, бидејќи и тие, како и парламентарците се избираат од граѓаните, на локални избори, при што нагласија дека оваа мерка воопшто не предизвикува финансиски импликации во Буџетот на РМ. Беше побарано при продажбата на земјоделското земјиште и при концесиите, општината да добива најмалку 50% од средствата, со што руралните општини ќе обезбедат дополнителни финансии за активностите наменети за обезбедување на потребите на своите граѓани, барање кое ЗЕЛС и во изминатиот период го утврди во Систематизираните ставови, упатени до Владата на РМ. Истакнати беа и проблемите со кои се соочуваат, особено помалите, рурални општини при изработката на урбанистичките планови. Беше потенцирано дека тие се соочуваат со долг процес и „заглавување“ на плановите, особено во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, кога станува збор за пренамена од земјоделско во градежно земјиште. Урбанизирањето на голем број села оди потешко, бидејќи во катастарот тие се водат како земјоделско земјиште, а тоа предизвикува и забавување при реализацијата на процесот на легализација на дивоградбите. Дел од градоначалниците укажаа на неможност за покривање на финансиските долгови во образованието, поради недоволно префрлените средства во блок дотациите од страна на МОН. На Генералното собрание, некои од градоначалници ја поздравиле активноста на ЗЕЛС за иницијативата за Банка на општините.

УПРАВЕН ОДБОР НА ЗЕЛС

Управниот одбор на ЗЕЛС има 19 членови, што ги избира Генералното собрание, со мандат од четири години. Според Статутот, најмалку 30% од членовите на претходниот состав се избираат во новиот, заради обезбедување континуитетот во работењето. Градоначалникот на градот Скопје, по службена должност, е член на УО. Членовите на УО, од своите редови избираат претседател и двајца потпретседатели. УО одлучува за основање на комисии, краткорочни работни групи во рамките на ЗЕЛС, управува и одговара за имотот на Заедницата и подготвува годишен и периодичен извештај за својата работа.

Членови на Управниот одбор на ЗЕЛС до 28 јуни, 2013 година:

1. Коце Трајановски, градоначалник на градот Скопје (претседател на ЗЕЛС);
2. Изет Меџити, градоначалник на општина Чаир (потпретседател на ЗЕЛС);
3. Зоран Дамјановски, градоначалник на општина Куманово (потпретседател на ЗЕЛС);
4. Александар Петрески, градоначалник на општина Охрид;
5. Драги Наџински, градоначалник на општина Берово;
6. Ивица Коневски, градоначалник на општина Аеродром;
7. Петре Латиновски, градоначалник на општина Бутел;
8. Роберт Георгиев, градоначалник на општина Свети Николе;
9. Арсенко Алексовски, градоначалник на општина Крива Паланка;
10. Ванчо Стојанов, градоначалник на општина Василево;
11. Николче Чурлиновски; градоначалник на општина Валандово;
12. Михајло Волкановски, градоначалник на општина Ресен;
13. Васко Дамчевски, градоначалник на општина Крушево;
14. Мукрем Мехмети, градоначалник на општина Маврово и Ростуше;
15. Тони Коцевски, градоначалник на општина Јегуновце;
16. Сади Беџети, градоначалник на општина Тетово;
17. Фатмир Дехари, градоначалник на општина Осломеј;
18. Бајрам Кадрија, градоначалник на општина Врапчиште
19. Аргетим Фида, градоначалник на општина Дебар.

Членови на Управниот одбор на ЗЕЛС од 28 јуни, 2013 година:

1. Коце Трајановски, градоначалник на градот Скопје (претседател на ЗЕЛС);
2. Невзат Беџта, градоначалник на општина Гостивар (потпретседател на ЗЕЛС);
3. Зоран Дамјановски, градоначалник на општина Куманово (потпретседател на ЗЕЛС);
4. Изет Меџити, градоначалник на општина Чаир;
5. Славчо Чадиев, градоначалник на општина Велес;
6. Зоран Тасев, градоначалник на општина Свети Николе;
7. Теута Арифи, градоначалник на општина Тетово;
8. Фатмир Дехари, градоначалник на општина Кичево;
9. Билјана Беличанец Алексиќ, градоначалник на општина Кисела Вода;
10. Никола Бакрачески, градоначалник на општина Охрид;
11. Владимир Талески, градоначалник на општина Битола;
12. Љупчо Колев, градоначалник на општина, Босилово;
13. Анастасија Олумчева, градоначалник на општина Богданци;
14. Дарко Митевски, градоначалник на општина Македонска Каменица;
15. Мукрем Мехмеџи, градоначалник на општина Маврово-Ростуше;
16. Марјан Ристески, градоначалник на општина Прилеп;
17. Азем Садики, градоначалник на општина Студеничани;
18. Тони Трајковски, градоначалник на општина Гази Баба;
19. Тони Коцевски, градоначалник на општина Јегуновце.

Одржани четири седници на Управниот одбор на ЗЕЛС

1. Конститутивната седница на УО, одржана на 28 јуни, 2013 година, во „Холидеј ин“;
2. Втората седница на УО, одржана на 11 јули, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС;
3. Третата седница на УО, одржана на 19 септември, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС;
4. Четвртата седница на УО, одржана на 29 ноември, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС.

1. Конститутивна седница на Управниот одбор на ЗЕЛС

На 28 јуни, 2013 година, во паузата на изборната седница на Генералното собрание на ЗЕЛС, беше одржана и конститутивната седница на новоизбраниот состав на Управниот одбор на ЗЕЛС, кој од своите членови го избраа претседателот и двајцата потпретседатели на ЗЕЛС. Коце Трајановски повторно ја доби довербата за претседател на Управниот одбор на ЗЕЛС во следниот четиригодишен мандат. Местото на досегашниот потпретседател Изет Меџити, градоначалник на општина Чаир, му беше доверено на Невзат Бејта, градоначалник на општина Гостивар, а за втор потпретседател, повторно беше избран Зоран Дамјановски, градоначалник на општина Куманово. На оваа седница Управниот одбор избра и членови во Комисијата за следење на развојот на системот на финансирање на единиците на локалната самоуправа.

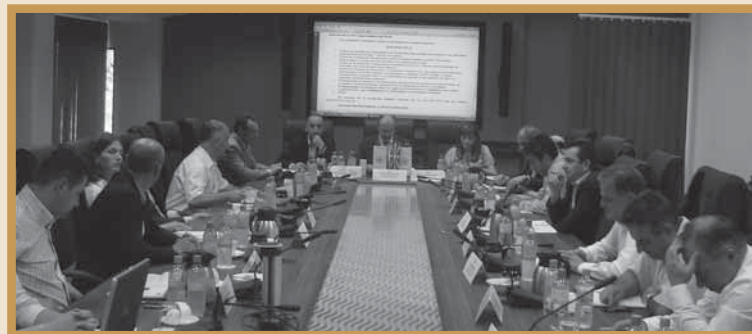
Претседателот на ЗЕЛС изрази голема благодарност за укажаната доверба и посочи дека членовите на ова тело имаат многу одговорна задача, бидејќи Управниот одбор е главниот двигател и носител на промените во корист на општините во земјава. Тој, накратко, ги запозна членовите со начинот на работењето на Управниот одбор, донесувањето на Систематизираните ставови на ЗЕЛС, поднесувањето на иницијативи и начинот на лобирање до централната власт. Притоа, укажа на принципите по кои работи ЗЕЛС и на донесувањето на консензуални одлуки во полза на сите локални власти во земјава.

2. Втора седница на Управниот одбор на ЗЕЛС

Управниот одбор на ЗЕЛС на 11 јули, 2013 година, во административната зграда на ЗЕЛС, ја одржа втората седница. Присутните градоначалници на почетокот на седницата донесоа одлука со која го овластија претседателството на ЗЕЛС да го изврши изборот на тројцата претставници од ЗЕЛС во Комитетот за градежно земјиште во сопственост на Република Македонија. Дневниот ред беше надополнет со нови, дополнителни точки за дискусија.

Присутните ги разгледаа иницијативите за зголемување на вредноста на данокот на имот на градежното неизградено земјиште и за можноста за воведување на даночен инструмент за оданочување на деловните производствени капацитети во стопанството кои не се активни. Беше истакнато дека во значителен број на општини има големи површини, од кои, дел се и во централното градско подрачје, а кои претставуваат градежни неизградени парцели, или неактивни стопански субјекти, што го нарушуваат изгледот на урбаните средини.

Во согласност со Тарифниот систем за продажба на електрична енергија на тарифни потрошувачи, донесен од страна на Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на Законот за енергетика, пред неколку години, училиштата беа извадени од групата на тарифни потрошувачи, од категоријата „домаќинства“ и беа ставени да се тарифираат под категорија „индустриски објекти“, по цена која е неколку пати повисока од претходната. Овие промени

во тарифните групи за училиштата, предизвикаа, последните неколку години, општините да плаќаат огромни сметки и да таложат големи долгови за потрошена електрична и топлинска енергија. Членовите на УО, на седницата, побараа да се реактивира иницијативата на ЗЕЛС за враќање на училиштата во тарифната група на „домаќинства“. При спроведувањето на постапките за легализацијата на бесправно изградените објекти, поголем број општини се соочуваат со проблеми за објектите кои се наоѓаат во подрачја кои во согласност со законот имаат посебен правен статус на заштитени подрачја.

Општините, според членот 18, од Законот се должни да обезбедат позитивно мислење, за да може да го издадат решението за легализација. Општините кои имаат седиште во урбана средина, но притоа имаат голем број на рурални подрачја на својата територија, изнесоа предлог за разгледување на можноста за промени во критериумите при конкурирање за одредени фондови кои се наменети за рурални средини. Беше побарано да се обезбеди таква можност, со цел да не остануваат неискористени средства од ваквите фондови, во случаи кога нема доволно апликации.

Присутните членови, под точка разно, отворија дискусија за повеќе актуелни теми. Беше покренато прашањето за разгледување на можноста за воведување на општински правобранител, како што тоа во минатиот период го имале општините, поради неможноста интересите на општината да ги застапува државниот правобранител.

Управниот одбор на ЗЕЛС изгласа Тарифник за користење на просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, кој располага со модерно опремени простории за одржување на обуки и состаноци. Во Тарифникот се утврдени цените и временскиот период на изнајмување на овие простории, на заинтересирани организации. Ова претставува дел од стратегиските цели на ЗЕЛС за обезбедување на самоодржливост на Заедницата.

На седницата се разгледуваше организирањето на Саем на општините, „ЗЕЛС ЕКСПО“ - традиционална манифестација, што ЗЕЛС ја организира на секоја втора година и претставува промоција на развојот на локалните власти и на децентрализацијата во Република Македонија. Беше истакнато дека е потребно нејзино навремено осмислување во правец на промовирање на општините, како поволни дестинации за инвестирање. За таа цел, Управниот одбор предложи формирање на посебна комисија, која ќе се посвети на подигнување на нивото на оваа манифестација.

На седница беше побарано да се реафирмира барањето, повторно на училиштата да им се дадат одредени количини на нафта од стоките резерви, за грејната сезона, бидејќи голем број општини сè уште имаат долгови од претходните години, стекнати токму по овој основ. Беа изнесени одредени сознанија за иницирање на одредени мерки од страна на централната власт за законски измени во однос на вршење

то на надлежностите на надзорот во градежништвото. Беше посочено дека треба попрецизно да се осознаат овие иницијативи, со цел донесување на адекватни ставови од страна на Управниот одбор за ова прашање. На оваа седница беше посочено и барањето Управниот одбор на ЗЕЛС, повторно да го реактивира барањето за добивање на процент за општините од концесиите за земјоделско земјиште, како и барањето општините да управуваат со земјоделското земјиште, пасиштата и шумите.

3. Трета седница на УО на ЗЕЛС

На 19 септември, 2013 година, Управниот одбор на ЗЕЛС ја одржа третата седница, во просториите на административната зграда на Заедницата. Неколку точки од дневниот ред беа посветени на номинирање на претставници од ЗЕЛС, во неколку домашни и странски тела и организации, каде ЗЕЛС делегира свои членови. Управниот одбор на ЗЕЛС избра по тројца претставници и нивни заменици во Конгресот на локални и регионални власти, во Советот на Европа, потоа, по двајца членови и нивни заменици во Генералното собрание на Мрежата на асоцијации на локални власти од Југоисточна Европа (НАЛАС) и по 11 претставници и нивни заменици, за македонската делегација во Заедничкиот консултативен комитет помеѓу Република Македонија и Комитетот на региони, советодавно тело на Европската унија (ЗКК). На оваа седница, беа избрани и тројца претставници од ЗЕЛС во Комитетот за градежно земјиште, тело што се формира во согласност со Законот за градежно земјиште. За составот на Комитетот на советите, едно од четирите најзначајни тела на ЗЕЛС, Управниот одбор ја задолжи стручната служба на ЗЕЛС да организира координативен состанок на претседателите на општинските совети од осумте општини во кои градоначалникот е претседател на регионалниот совет за развој на планскиот регион, кои понатаму по примерот на изборот на претставници во Комитетот на советите во ЗЕЛС од претходниот состав, ќе го договорат новиот состав на ова тело, а во согласност со одредбите на Статутот на ЗЕЛС.

На покана од ЗЕЛС, на оваа седница на УО, присуствуваа: државниот секретар на МНР, Владо Мисајловски, директорот на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, Виктор Мизо, потоа претставници од кабинетот на министерот без ресор во Владата на РМ, Веле Самак, задолжен за

изразува голема подготвеност за соработка со ЗЕЛС на ова поле, при што беше посочено дека од 8 до 10 октомври, 2013 година, нашата земја е организатор и домаќин на „Глобален инвестициски самит“, настан со слична тематика, што ќе се одржи и во Охрид, поради што беше предложено временско поместување на досега вообичаениот термин на одржување на Саемот (досега вообичаен период на организирање на саемот е во месец ноември или на почетокот на декември). Беа дадени насоки за Комисијата, за вклучување на членови од поканетите институции, како и претставници од стопанските комори, кои со взаемна координација треба да пристапат кон изработка на Акционен план, што ќе биде презентирани на Уп-

равниот одбор. Усвоениот план ќе може да се достави до сите амбасади и до економските промоторите во странство, како и до странски стопански комори, со цел мобилизирање на поголем број на странски бизнисмени и инвеститори, пред кои општините би ги претставиле условите што ги нуди локалната власт за развивање на бизниси или нивно вклучување во одредени инфраструктурни и други проекти од значење на општината. Беа изнесени и други предлози, а беше констатирано Комисијата да се состанува најмалку еднаш месечно и заклучоците да се презентираат на седниците на Управниот одбор на ЗЕЛС.

Членовите на УО на ЗЕЛС, разгледаа и усвоија неколку пристигнати иницијативи за соработка со Заедницата. Беше прифатена иницијативата за разгледување на можностите за реализација на одредени активности од областа на интегрирано урбанистичко планирање во општините, со холандска фирма, преку користење на средства од холандската Влада. Беше укажано, при соработката, да се има предвид потребата од рамномерна опфатност на општини од сите региони во земјата.

Амбасадорот на Република Полска, во нашата земја, иницира соработка со полската стопанска комора и македонските општини, што УО го прифати, при што беше предложено при организирањето на ЗЕЛС -ЕКСПО да се повикаат претставници од оваа комора. Управниот одбор ја прифати и иницијативата за потпишување на меморандум за соработка на ЗЕЛС со Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер во Република Македонија. Соработката би се одвивала во насока на одржување на континуирани обуки на градоначалници и на други целни групи, како и континуирано одржување на обуки на службените лица во единиците на локалната самоуправа, кои директно учествуваат во спроведувањето на Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер и кои се задолжени за посредување со информации од јавен карактер, со што би се подигнала и јавната свест, степенот на познавање на целните групи со овој Закон, како и можностите и обврските кои произлегуваат од него.

Управниот одбор го разгледа и го усвои текстот на договорот помеѓу ЗЕЛС и ОРФ за реализација на проектот БФЦ – СЕЕ (Бизнис пријателска сертификација). Исто така, Управниот одбор го усвои и текстот на договор меѓу ЗЕЛС и ССК за спроведување на процес на сертификација на БФЦ СЕЕ Стандард во Република Македонија, со кој ќе се уредат правата

и обврските на ЗЕЛС и ССК во процесот на спроведување на активностите за издавање на сертификат на единиците на локалната самоуправа во Република Македонија, во согласност со Програмата за сертификација на НАЛЕД со назив „Бизнис пријателска сертификација – Меѓународен печат за квалитет за бизнис пријателски заедници“. По склучувањето на овој договор, ќе биде склучен договор за воспоставување на Регионален совет за поволно деловно опкружување, со што ќе се овозможи поголем број наши општини да ја минат постапката и да се стекнат со овој сертификат. Под точка развој, УО на ЗЕЛС ја разгледа иницијативата поднесена од една општина, со која, всушност, се бара реактивирање на ставот на ЗЕЛС, општините да добиваат најмалку 50% од средствата уплатени по основ на концесии за користење на земјоделско земјиште. Беше истакнато дека општините ги вршат сите интервенции и санации кои настануваат при оштетување на патната инфраструктура, од водотеците и поплавите кои перманентно ги оштетуваат полските патишта, предизвикуваат комплетно рутирање на поставените премини на каналите, како и самите канали, а од тешката механизација, која се користи во земјоделството се рутираат и постојните асфалтирани коловози. Притоа, средствата од концесиите исклучиво одат во Буџетот на РМ, преку Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Руралните општини располагаат со мали финансиски средства за одржување на инфраструктурата, а овој проблем го имаат и општините со седиште во град, каде дел од населението, во нивните приградски населби се занимава со земјоделска дејност.

Присутните, исто така, го посочија и прашањето за сериозен пристап на локалните власти во разрешување на долговите што тие ги генерираат, како резултат на недоволно префрлени средства од централната власт, за спроведување на надлежноста во образованието. Беше истакнато дека поголем број на општини имаат долгови по овој основ, кои се резултат пред сè на непокриените трошоци за транспорт на учениците од задолжителното средно образование и зголемувањето на цената на енергенсите: струја, нафта за греење, парно. Состојбата е особено критична во неколку општини во кои има поголема концентрација на средни училишта. Беше посочено дека е потребно зголемување на овие средства во Буџетот на РМ, од најмалку 30%.

На седницата беше изнесена и иницијативата да се разгледаат можностите за префрлање на корисничкото право на земјиште, онаму каде локалните власти се соочуваат со

одредени нерешливи состојби. Беше покрената и иницијатива за законски измени за воведување на мандатни казни за настанатата полска штета, поради бројните ситуации кога на нивите настануваат разновидни оштетувања, а земјоделците не можат да ја надоместат загубата. Од присутните произлезе и иницијативата за реактивирање и на барањето за апанажа на градоначалниците, како избрани лица од граѓаните, на непосредни локални избори. Беше изнесена информацијата за можни нови префрлања на одредени спортски објекти на општините, за што беше посочено дека треба да се добијат поконкретни информации, бидејќи може да настанат проблеми за општините доколку се тоа објекти кои имаат големи, генерирани долгови, неразрешливи имотно -правни спорови, долгорочни концесиски договори и слично. Посочени беа и задолженијата кои им се префрлаат на општините, како што е одржување на патната сигнализација на железниците, без претходна консултација со локалните власти, ниту соодветно префрлање на средства за извршување на ваквите обврски. Беше истакната и потребата од формирање на одреден вид на регулаторна комисија која ќе утврди методологија во однос на утврдувањето на цените за користење на водата. Управниот одбор констатира дека за овие теми е потребно да се состане едно работно тело, составено од правници од локалната власт и од ЗЕЛС, кои ќе ги разгледаат сите можни решенија по овие иницијативи и состојби, а заклучоците ќе бидат разгледани на седница на Управниот одбор.

4. Четврта седница на Управниот одбор на ЗЕЛС

Управниот одбор на ЗЕЛС на 29 ноември, 2013 година, ја одржа четвртата седница на која беа разгледувани значајни документи за работењето на Заедницата и воедно се дискутираше за бројните предизвици со кои се соочуваат локалните власти во спроведувањето на своите надлежности. Пред присутните беше презентиран ревидираниот Стратегиски план на ЗЕЛС за 2014-2015 година, како и Планот на активности на ЗЕЛС, заедно со Финансискиот план, за 2014 година. Беше посочено дека следната година Заедницата ќе ги засили активностите на полето на лобирањето и застапувањето за своите членки, со цел обезбедување на поквалитетни промени за напредокот на децентрализацијата на власта во земјава. Во акцискиот план е утврдено дека ЗЕЛС ќе продолжи да ги

зајакнува капацитетите на општинската администрација, преку ЗЕЛС тренинг центарот и дека ќе обезбедува нови електронските услуги за општините, преку ЗЕЛС единицата за поддршка на е-услуги. Потребата од зајакнување на капацитетите на општините за поголемо искористувањето на средствата од ИПА фондовите, исто така, претставува приоритет на ЗЕЛС за следната година, за што веќе се започнати разговори со соодветните институции. По дискусијата за содржината на овие значајни документи, тие беа едногласно усвоени.

На овој состанок, во согласност со планираните активности за следната година, се дискутираше и за основање на Банка на општините, која ќе биде наменета исклучиво за потребите на општините и за која веќе е изготвена студија. Членовите на УО ја истакнаа потреба од повторно разгледување на изготвената студија на средба на членовите на Комисијата за финансирање со подготвувачите на студијата, со цел подетално разгледување на условите и можностите за оправданоста за формирање на оваа банка.

Членовите на УО на ЗЕЛС го разгледаа и прегледот за наплата на членарината кон ЗЕЛС, од страна на општините (годишниот износ се утврдува според бројот на жителите во општината, односно по осум денари по жител). Беше констатирано дека поголем број општини имаат голем долг кон ЗЕЛС по овој основ. Управниот одбор ја задолжи стручната служба да достави информација до секоја општина за висина-

та на нејзиниот долг, по години, со предложена методологија за исплаќање.

Управниот одбор ги разгледа и предлозите за членови во 13-те комисији на ЗЕЛС, составени од градоначалници. Беше оставен период од седум дена за дополнителни предлози до конечното утврдување на листите. Управниот одбор ја потенцира потребата од поголема ангажираност на комисиите, кои за своите активности треба редовно да го информираат Управниот одбор, преку извештаи и директно, за сите иницијативи, предлози и модели за подобрување на условите за реализирање на надлежностите на локалните власти од нивната област.

На оваа седница, присуствуваа и претставници од Независниот синдикат на пожарникари, со кој ЗЕЛС има склучено

Меморандум за соработка. Тие побараа заеднички дијалог за изнаоѓање решение околу различноста на бодовите за плата, во општините и за други прашања поврзани со нивните работни обврски. Оваа точка од дневниот ред на УО, отвори дискусија за неадекватниот надоместок од блок дотациите, што општините го добиваат за покривање на трошоците на територијалните единици за противпожарна заштита во земјава (вкупно 31) и за оние што општините ги отвориле дополнително, а за чие одржување и функционирање плаќаат исклучиво со сопствени средства. Беше заклучено да се направи збирна информација за вкупниот број на пожарникари, колку од нив се покриени со средствата од блок дотациите за оваа намена, а колку општините покриваат од сопствени средства и да се формира работна група, составена од претставници од ЗЕЛС, од МВР, од Министерството за финансии, која ќе ги разгледа можностите и потребите за поадекватно разрешување на овој проблем.

Присутните ја посочија потребата да се испрати писмо до Министерството за информатичко општество и администрација, со цел распределбата на новите 1.600 вработувања од социјално загрозените семејства (акцијата на Владата на РМ) во општините, да се направи во согласност со потребите и можностите на секоја општина. Беше посочено при распределувањето на лицата по институциите кои се финансираат со блок дотации, да се обезбеди надополнување и за овие средства. Присутните побараа во комуникација со Бирото за

јавни набавки, ЗЕЛС да организира обуки за вработените од општините од оваа област, а кои ќе се однесуваат на новите законски измени.

Во однос на данокот на имот, членовите на Управниот одбор на ЗЕЛС иницираа одредени промени, односно предложија, за објектите во кои сопственикот живее да го плаќа целосниот износ од утврдената основица, а за објектите кои не ги користи за живеење, данокот на имотот, да се зголеми двојно. Беше истакната и потребата да им се овозможи на проценителите на имотот да влезат во секој дом, со цел утврдување на реалната вредност на објектот, а беше посочено, локалните власти, адекватно да ги искористуваат можностите за присилно извршување на наплатата. Иницирано беше и укинување на повластувањата за објектите кои се третираат како културно наследство, чии сопственици се ослободени од плаќање на данокот на имот.

Беше предложено да се поднесе барање до МИОА за организирање на советување за секретарите на општините, за дополнително објаснување за реализација на активностите од проектот „Нема погрешна врата“. Исто така, беше истакната потребата од законски измени во однос на обврската на општината да ја надоместува штетата во случај граѓанинот да е каснат од третирано куче. Беше посочен и хаосот со пералниците за автомобили, кои се поставуваат на несоодветни места во општините, како резултат на промени со кои согласностите за вршење на ваквата дејност ги издава Занаетчиската комора, а општината за тоа воопшто не се консултира.

Присутните изразија загриженост од најавувањата дека на општините ќе им се префрлат спортските објекти со кои стопанисува државата, за што беше посочено дека ваквата иницијатива може да се прифати, но само за објектите кои немаат долгови, при што беше побарано да се иницира состанок со генералниот секретар на Владата на Република Македонија.

На четвртиот состанок на Управниот одбор беа изнесени и иницијативи за обезбедување на поголема финансиска независност на руралните општини, односно беше предложено да се реактивира барањето за исплаќањето на концесиите од земјоделското земјиште во сооднос 80% - 20%, во полза на општините, а исто така беше посочено да се интервенира во Националната програма за финансиска поддршка на руралниот развој.

НАДЗОРЕН ОДБОР НА ЗЕЛС

Надзорниот одбор на ЗЕЛС има пет члена, избрани од Генералното собрание, со мандат од четири години. НО го контролира извршувањето на одлуките на Генералното собрание и Управниот одбор. Ја контролира законитоста и стајанушноста на одлуките на Управниот одбор и на Извршниот директор и го контролира финансиското работење и управувањето со имотот на Заедницата. По потреба организира следење на ревизија на финансиското работење и на Генералното собрание му доставува мислење за Извештајот за работа и завршната сметка на буџетот на Заедницата и му доставува Годишен извештај за работата. Членовите на Надзорниот одбор избираат претседател на Одборот од својот состав.

Членови на Надзорниот одбор на ЗЕЛС, од 28 јуни, 2013 година

- 1. Тони Трајковски**, градоначалник на општина Гази Баба (претседател на НО);
- 2. Славко Велевски**, градоначалник на општина Могила;
- 3. Садула Дураку**, градоначалник на општина Липково;
- 4. Пане Трајков**, градоначалник на општина Неѓошино;
- 5. Сивечо Јакимовски**, градоначалник на општина Карпош.

Членови на Надзорниот одбор на ЗЕЛС, од 28 јуни, 2013 година

- 1. Жика Стојановски**, градоначалник на општина Илинден (претседател на НО);
- 2. Садула Дураку**, градоначалник на општина Липково;
- 3. Илчо Захариев**, градоначалник на општина Штип;
- 4. Момчило Алексовски**, градоначалник на општина Ранковце и
- 5. Николче Чурлиновски**, градоначалник на општина Валандово.

Надзорниот одбор на ЗЕЛС во 2013 година, одржа две седници:

- 1. Конститутивна седница на Надзорниот одбор на ЗЕЛС, одржана на 4 јули, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС;**
- 2. Втора седница на Надзорниот одбор на ЗЕЛС, одржана на 26 ноември, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС.**

1. Конститутивна седница на Надзорниот одбор на ЗЕЛС

На конститутивната седница на Надзорниот одборот на ЗЕЛС, одржана на четврти јули, 2013 година, Жика Стојановски, градоначалник на општина Илинден, беше едногласно избран за нов претседател на Одборот. Во согласност со статутарните измени, изгласани од Генералното собрание на ЗЕЛС, на 28 јуни, 2013 година, мандатот на членовите на ова тело, вклучително и на претседателот на Надзорниот одбор, изнесува четири години. Присутните дискутираа за значајни прашања од работењето на ЗЕЛС, во согласност со статутарните обврски на Надзорниот одбор.

2. Втора седница на Надзорниот одбор на ЗЕЛС

Членови на Надзорниот одбор на ЗЕЛС, на втората седница дискутираа за Акцискиот план на ЗЕЛС за 2014 година, за Буџетот на ЗЕЛС за 2014 година, како и за предложениот

ревидиран текст на Стратегиски план на ЗЕЛС за 2014-2015 година и истите ги усвоија.

Се дискутираше за новоутврдените четири стратегиски цели, наспроти досегашните осум во Стратегискиот план за 2011-2015 година: застапување и лобирање, финансиска стабилност на општините, обезбедување и одржување систем на услуги на единиците на локалната самоуправа и обезбедување оддржливост и професионалност на Извршната канцеларија на ЗЕЛС. Во третата цел опфатени се три посебни цели: зајакнување на капацитетите на ЕЛС, поддршка за користење на ЕУ фондовите, креирање и одржување на е-услуги за ЕЛС. Претседателот на Надзорниот одбор на ЗЕЛС, Жика Стојановски, ја

поздрави иницијатива на стручната служба на ЗЕЛС за ревидирање на Стратегискиот план за 2011-2015 година, укажувајќи дека голем дел од претходните цели се веќе исполнети.

Планот на активности за 2014 година е изготвен, следејќи го новиот терк на ревидираниот Стратешки план на ЗЕЛС за 2014-2015 година. Присутните дискутираа и по предлог-буџетот на ЗЕЛС, утврден во согласност со предвидените активности за 2014 година. Сè повеќе донатори заминуваат од земјава, со што се намалува поддршката за активностите на ЗЕЛС а тоа бара поголема посветеност во самостојното изнаоѓање на финансиски средства, односно зајакнување на самоодржливоста на Заедницата. Членовите на Надзорниот одбор дискутираа и за реafirмирање на прашањето за распределбата на надоместоците од средствата од концесијата на земјоделското земјиште, укажаа и на потребата за повторно иницирање на барањето за апанажа на градоначалниците, а беше потенцирана и потребата од донесување на итни мерки за наплата на задолжителниот членски надоместок на општините кон ЗЕЛС.

КОМИТЕТ НА СОВЕТИТЕ

Комитетот на советите е еден од четирите органи на Заедницата. Комитетот има 12 члена од кои, Претседател и единаесет членови кои се избираат како претставници на регионите во Република Македонија. Советот на град Скопје, по функција има свој член во Комитетот. Комитетот на советите треба да овозможи зајакнување на улогата на општинските совети во работењето на ЗЕЛС и афирмација на улогата на советниците. При изборот на членовите се води грижа за обезбедување континуитетот во работата за политичката, етничката, регионалната и половаа застапеност. Мандатот на членовите е четири години. Задачите на Комитетот се да ја афирмира улогата на Советот на општината, да ја следи проблематиката од функционирањето на Советот, да ја поттикнува регионалната соработка, да утврдува ставови во врска со донесувањето или усогласувањето на закони кои се од значење за општините, да го нагласува активниот придонес на советите во процесот на децентрализацијата, да го зајакнува концептот на развој на граѓанското општество и локалната демократија и друго. Претседателот на Комитетот, присуствува на седниците на УО на ЗЕЛС, без право на глас.

На 01 октомври, 2013 година, ЗЕЛС организираше координативен состанок за зајочнување на активностите за формирање на новиот состав на Комитетот на советите при ЗЕЛС, на кој беа покани претседателите на општинските совети, чии градоначалници се претседатели на советите за развој на осумте плански региони во земјава, со цел што поскоро консолидирање на ставовите на ова шело на ЗЕЛС.

КОМИСИИ ВО ЗЕЛС

Во рамките на ЗЕЛС делуваат следниве комисии:

1. КОМИСИЈА ЗА ФИНАНСИРАЊЕ
2. КОМИСИЈА ЗА УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
3. КОМИСИЈА ЗА КОМУНАЛНИ ДЕЈНОСТИ
4. КОМИСИЈА ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ
5. КОМИСИЈА ЗА Е-ОПШТИНИ
6. КОМИСИЈА ЗА ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ
7. КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И СПОРТ
8. КОМИСИЈА ЗА КУЛТУРА
9. КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА
10. КОМИСИЈА ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
11. КОМИСИЈА ЗА РАМНОМЕРЕН РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ
12. КОМИСИЈА ЗА ОПШТИНСКА АДМИНИСТРАЦИЈА
13. КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Во рамките на ЗЕЛС, формирани се 13 комисии, кои ги опфаќаат областите што се во надлежност на општините. Во комисиите во ЗЕЛС членуваат исклучиво градоначалници (од пет до седум). На консултативна седница, членовите на комисијата од својот состав избираат претседател на комисијата. Активностите во комисиите се одвиваат на седници, што се одржуваат во административната зграда на ЗЕЛС. По голема ефикасност во нивното работење со обезбедување и со електронска комуникација, особено кога станува збор за доставување на мислења за одредени законски предлози. Ова особено се практикува кога до ЗЕЛС стигнуваат предлог - закони, по кои локалните власти имаат многу кус рок за изнесување на своето мислење. Комисиите разгледуваат значајни прашања

од работењето на локалните власти, од областа за која тие се надлежни и кои се ставаат на дневен ред. На седниците тие ги разгледуваат и предлозите кои произлегуваат од соработниците на соодветната мрежа, во која претставниците на општинската администрација забележале одреден предизвик и понудиле соодветно решение. Заклучоците на секоја комисија се доставуваат на разгледување до Управниот одбор на ЗЕЛС и по тоа се преточуваат во систематизираниот ставови на ЗЕЛС. Поради локалните избори, што се реализираа во пролетта 2013 година и постојатка за утврдувањето на новото членство на комисиите од новоизбраните (градоначалници) комисиите во ЗЕЛС во 2013 година нема забележителни активности. Комисијата за финансирање при ЗЕЛС одржа консултуивна седница, на која беше избран претседател на комисијата, по штоа беа разгледани одредени значајни документи за работењето на локалните власти, кои се однесуваа на блок дојациите во областа на образование, културата и на социјалната заштита. Донесените ставови на Комисијата беа изнесени на состанокот на Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на општините.

ЧЕТИРИНАЕСЕТ ПРОФЕСИОНАЛНИ МРЕЖИ ВО ЗЕЛС

Во рамките на ЗЕЛС формирани се 14 професионални мрежи, кои се составени од претставници од администрацијата на општините, кои извршуваат истородна дејност во локалната власт. Интересот за членување во мрежите на ЗЕЛС е голем и бројот на членовите во конинуиет се зголемува. Мрежите одржуваат состаноци во просторите на ЗЕЛС, на кои разгледуваат значајни прашања од областите кои се во надлежност на општината, се дискутира за проблемите со кои се соочуваат при своето работење, а од особена важност е што се донесуваат заеднички ставови и се изнесуваат иницијативи и предлози за законски измени или дојолнувања. Комуникацијата на членовите во мрежите во текот на 2013 година во голем процент се одвиваше преку електронска пошта, особено што многу често предлог-законите или предлог измени на постојни закони предлагачите ги доставуваат до ЗЕЛС со многу крајки рокови за враќање на одговор од локалната власт. Затоа, овој начин на комуникација овозможува голема ефикасност на дејствување на општинската администрација и на ЗЕЛС. Ефективноста, пак, доаѓа до израз,

бидејќи предлозите се разгледуваат од компетентни лица од општините, кои секојдневно се соочуваат со предизвиците од работењето во дадената област од локалните надлежности. Утврдено е мислење се доставува до ЗЕЛС, од каде во сублимирана форма се испраќа до предлагачот, министерствата или до други институции. Од големо значење за членовите на овие мрежи е и размената на меѓусебни искуства и добри практики во работењето на општинската администрација. Во одредени случаи се воспоставува и заемната соработка помеѓу претставниците од две или повеќе различни мрежи, во насока на разрешување на одреден заеднички предизвик. Работењето на овие мрежи го поддржува стручната служба на ЗЕЛС преку одговорни координатори. Една од стратешките цели на ЗЕЛС е општините да имаат стручната администрација, која адекватно ќе одговори на потребите на граѓаните, па сите изнесени потреби на членовите на овие мрежи, кои се однесуваат на зајакнување на нивните капацитети се реализираат преку ЗЕЛС тренинг центарот.

Во рамките на ЗЕЛС делуваат 14 професионални мрежи од администрацијата на општините:

1. Мрежа за европски прашања и фондови (МЕПФ)
2. Мрежа на територијални противпожарни единици (ТППЕ)
3. Мрежа за енергетика и енергетска ефикасност во рамките на ЗЕЛС
4. Мрежа на лица за управување со човечки ресурси
5. Мрежа на финансиски работници
6. Мрежа на советници и на општински инспектори за образование
7. Мрежа на одговорни лица за заштита на животната средина
8. Мрежа на правници
9. Мрежа на урбанисти
10. Мрежа на ЛЕР
11. Мрежа на ИТ лица
12. Мрежа на лица за односи со јавноста во општините (ПР)
13. Мрежа на комунални редари
14. Мрежа на локални инспектори за сообраќај, патешта и патен сообраќај

ЛОБИРАЊЕ И ЗАСТАПУВАЊЕ

Лобирањето претставува основна и најзначајна сфери на соработка на ЗЕЛС, која е утврдена и во Стратегијскиот план на ЗЕЛС за 2011 -2015 година. Процесите на лобирање и застапување имаат суштинско значење во вкупниот обем на активности на Заедницата и се значаен двигател на развојот на процесот на децентрализацијата на власта во Република Македонија, како и основа за создавање услови за адекватно и квалитетно спроведување на општинските надлежности. Претставниците на локалната администрација, согледувајќи ги законските празнини или недоследности, утврдуваат предлози и иницијативи за подобрување на општинските извршување на локалните надлежности или за подобрување на законската регулатива. Сите предлози кои произлегуваат од работењето на мрежите во ЗЕЛС или присилуваат во Заедницата, се разгледуваат од страна на соодветните комитети и по одобрувањето од Управниот одбор, во вид на утврдени СИСТЕМАТИЗИРАНИ СТАВОВИ НА ЗЕЛС, се утврдуваат до централната власт или до други соодветни институции.

Систематизираниите ставови на ЗЕЛС (документи каде се содржани сите барања за измени на закони или на други подзаконски акти) претставуваат силна алатка на Заедницата во процесот на лобирање и застапување на интересите на општините кои во континуитет се надолжуваат како резултат на постојан развој и унапредување на процесот на децентрализацијата на власта во земјата. Принципот на работењето на ЗЕЛС е препознатлив по тоа што во своите иницијативи, предлози и забелешки секогаш нуди и свое, прецизно утврдено предлог - решение. Поради реализирањето на локалните избори во Република Македонија, во првата половина од 2013 година, значително беа намалени активностите на шелата на ЗЕЛС, особено на комитетите и на Управниот одбор на ЗЕЛС, со што релативно во тој период замрза и активностите на лобирање. Сепак и во текот на оваа година, особено по завршувањето на локалните избори, шелата на ЗЕЛС разгледаа и изготвија поголем број на мислења, забелешки, иницијативи и предлог -решенија за закони, подзаконски акти, стратешки документи кои беа утврдувани до соодветните институции на централната власт.

1. ЗЕЛС оствари интензивна соработка и консултации со многу министерства, а годинава изразена беше **соработката со Министерството за транспорт и врски**, особено во делот на зајакнувањето на електронските услуги за постапки предвидени со Законот за градежно земјиште и Законот за градење. ЗЕЛС, почнувајќи од месец декември 2012 година, во соработка со МТВ интензивно работеше на изработка на софтверска апликација за електронско издавање на одобрение за градење. Уште во месец април беше изработена и ставена во фаза на тестирање, потоа во мај беа реализирани обуки за над 400 лица од општините и од другите органи и институциите, вклучени во користењето на овој електронски систем, чија официјална употреба започна од 1 јуни, со стапување во сила на измените во Законот за градење. Во согласност со Законот за градежно земјиште беше обезбедена нова софтверска апликација за следење на роковите од склучени договори за отуѓување на градежно земјиште.

2. ЗЕЛС покренала иницијатива до Министерството за транспорт и врски за **изменување и дополнување на Законот за комунални такси**, во членот 5, кој го регулира определувањето на висината на комуналната такса за подрачјето на градот Скопје. Со додавање на два нови става се овозможуваат дополнителни критериуми, имајќи го предвид карактерот на градот Скопје и нееднаквата развиеност на одделни општини на неговото подрачје, како и нееднаквата атрактивност на местоположбата на просторот пред деловните простории за вршење дејност, односно занимање.

3. Мислење од ЗЕЛС беше испратено до Министерството за транспорт и врски по **Предлогот на Закон за изменување и дополнување на Законот за превоз на патниот сообраќај**, претходно разгледувано и од Мрежата на инспектори за патен сообраќај при ЗЕЛС, каде се интервенираше во однос на стручната подготовка на лицата кои можат да бидат сообраќајни инспектори, потоа околу предизвиците во спроведувањето на постапката за трајно одземање на возило кое било користено за превоз, со кое е сторен прекршок, како и во однос на злоупотребата на користење на лиценцата за превоз на патници над-

вор од утврденото подрачје. Членовите на Мрежата изнесоа и предлози за **измени во Законот за јавни патишта** во однос на потребата од донесување на методологија за процена на вредноста на прекумерното користење на патиштата. Локалните патишта многу често се преоптоварени од тешка механизација што ја користат стопански субјекти при пренос на тежок товар, како што е товарот од рудниците, сечата на шуми и друго, а санирањето на направените оштетувања го покрива општината од свои средства.

4. ЗЕЛС се произнесе и за повеќе доставени предлог законски решенија. До Министерството за транспорт и врски **достави мислење за Законот за гробишта и погребални услуги**. Во забелешките беше посочено да се обрне внимание на стопанисувањето со таканаречените селски гробишта, проблемот со непостоење на оператори поради неисплатливоста на одредени фирми во помалите населени места да ја вршат оваа дејност, како и околу надлежноста за издавање на лиценци за вршење на погребални услуги на јавни претпријатија. ЗЕЛС обезбеди мислења за овој Закон и од Здружението на комунални дејности, како и од Групацјата за гробишта и погребални услуги при стопанската комора на Македонија и ги достави до МТВ.

5. ЗЕЛС испрати мислење до Министерството за транспорт и врски во однос на Предлог –законот за изменување и дополнување на **Законот за јавна чистота**. Согласно со заклучокот на Комитетот за отпад при Владата на РМ, на седницата, одржана на 19 октомври 2012 година, ЗЕЛС беше задолжена во соработка со МВР и МТВ да изработи софтверска апликација за електронско водење на прекршочна постапка, согласно со Законот за јавна чистота, беше изготвена и функционално спремна за употреба од страна на надлежните институции до крајот на 2013 година. Во тој контекст, ЗЕЛС предложи во Законот за се утврди одредба со која ќе се пропише дека постапката согласно со Законот за јавна чистота задолжително ќе се води електронски, почнувајќи од јануари 2014 година. Исто така, беа дадени предлози во член 40, став 6 од Законот да се утврди при вршењето на општокорисни работи, јавното претпријатие или правното лице каде се врши општокорисната работа се должни да овластат лице кое три пати ќе го фотографира лицето кое врши општокорисна работа и фотографиите да ги чуваат и да ги користат на начин утврден согласно со прописите за заштита на личните податоци, најмалку една година. Беа предложено да се утврди правен

основ за формирање на второстепена комисија во општината која би одлучувала по прекршоците, со цел поефикасно и навремено да се решаваат предметите.

6. При спроведувањето на постапките за легализацијата на бесправно изградените објекти, како и во постапките за градење, општините се соочуваат со предизвици за издавање на одобренија, поради измени во Генералниот урбанистички план или поради непостоење на урбанистички планови за одредени делови. Потребни се значителни средства за нивна изработка или вршење на вклопување во постојните планови, а многу општини не се во можност да ја издвојат потребната сума. ЗЕЛС предложи иницијатива до Министерството за транспорт и врски за измени во член 24 од **Законот за изменување и дополнување на законот за просторно урбанистичко планирање**, со кој урбанистичките планови, документациите и општите акти кои не се усогласиле во утврдените рокови, согласно со член 78 од Законот за просторно и урбанистичко планирање не се применуваат, а просторот опфатен со нив се смета за простор вон плански опфат. Беа предложен преоден рок во кој ќе може да се користат постојните урбанистички документации, со цел да се создадат услови на општината да може да издава одобренија за градење и друга потребна документација, а особено Изводи од план, според кои би можело да се врши трансформација на градежно земјиште, за кое е предложен рок за прием на барања за 9 месеци.

7. ЗЕЛС испрати мислење до Владата на Република Македонија по информацијата за **изготвување и имплементирање на систем за електронско управување со постапките за донесување на урбанистички планови и урбанистичко плански документации**, при што посочи да се обезбеди изработка на урбанистичките планови и урбанистичките документации во предложениот систем за електронско управување да биде соодветна за применување во работењето со постојните геоинформационски системи (ГИС). Исто така, посочи да се овозможи имплементацијата на предлог законското решение да се одвива во неколку фази, со цел континуирано прилагодување на сите инволвирани страни и да се обезбеди рамномерна финансиска поддршка за општините за изработка на нови урбанистички планови, односно за обновување на старите, кои веќе врз основа на закон, не се во примена.

8. ЗЕЛС во април 2013 година достави барање до Министерството за финансии, во кое укажа на потребата од ургентно решавање на иницијативата на ЗЕЛС, доставена до Министерство за правда и до Министерство за финансии во ноември 2012 година, а која се однесува на потребата од измена и дополнување на **Законот за даноци на имот, која произлезе по донесувањето на Законот за процена**, во насока на усогласување на одредбите кои се однесуваат на процена на пазарната вредност при оданочување на недвижен имот. Во прилог на истото барање беше доставена информација од градот Скопје за ургентноста при разрешувањето на прашањата кои се однесуваат на методологијата за проценка на недвижен имот и прашањето за третманот на бесправно изградени објекти при утврдувањето на даночната обврска, прашања кои во континуитет предизвикуваат забуна кај општините при вршењето проценка на недвижниот имот, односно при примена на законските одредби регулирани со овие два закона.

9. Соработка беше остварена и со Министерството за животна средина и просторно планирање. ЗЕЛС испрати мислење до ова министерство за предлог **Правилник за содржина на регионален план за управување со отпад**, врз основа на сублимирани забелешки што општините ги доставија до ЗЕЛС. Беше укажано дека регионалните планови мора да ја почитуваат Рамковната директива за отпад, што е ратификувана од Република Македонија, потоа за потребата од анализа и на предложените инсталации за третман на отпадот и на предложените локации за регионални депонии, конкретизирање на тоа што спаѓа во земјоделски и сточарски дејности, во однос на одредени временски рокови и друго.

10. Соработка со Министерството за животна средина и просторно планирање ЗЕЛС оствари и во правец на обезбедувањето на унифицираност во постапките и документите за издавање на Б-интегрирани еколошки дозволи и одобрување на елаборати. На барање на ЗЕЛС во 2012 година се извршија измени и дополнувања на **Законот за заштита на животната средина** во делот на издавање на Б-дозволи и елаборати, односно постапките за нив да се овозможи да се водат по електронски пат од страна на општините, а тоа задолжително да се применува како единствен начин на постапување и издавање на Б-дозволи и елаборати, како и водење на регистри од 1 септември 2013 година.

11. Големо внимание и енергија Заедницата посвети на законското дефинирање на противпожарната надлежност на општините. Преку специјално формираната комисија на претставници од Мрежата на територијални противпожарни единици при ЗЕЛС (ТППЕ) со претставници од Синдикатот на пожарникарите и од Противпожарниот сојуз на Република Македонија, интензивно се работеше на утврдувањето на нови законски одредби и измени по **Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за пожарникарство**. Притоа беше обезбедена и поблиска соработка со Министерството за одбрана и со Дирекцијата за заштита и спасување (ДЗС). Беше предложено минималниот број на пожарникари во територијалните противпожарни единици да изнесува по еден пожарникар на секои 1.500 жители, се бараше зголемување на 5%, наместо сегашните 2% кои се издвојуваат од наплатените премии за осигурување на моторните возила (каска) и осигурување од одговорност од употреба на моторни возила за потребите на противпожарните служби. Беше предложено при креирањето на прописите што ги носи директорот на Дирекцијата за заштита и спасување (ДЗС), а кои се однесуваат на правата на пожарникарите и на територијалните противпожарни единици (ППЕ), задолжително да се консултира ЗЕЛС. Беа изнесени забелешки и во однос на звањата на пожарникарите, предложено беше да се вршат лекарските прегледи за пожарникарите на секои 18 месеци, предлози за нормирани правила за работното време, стручното оспособување, обуките и друго. ЗЕЛС активно учествуваше и во подготвувањето на предлог Правилникот за утврдување на програмата за обука на лица за стекнување со уверение за вршењето на професијата пожарникар. Целта на оваа програма е стручно оспособување за пожарникар, за извршување на задачи и работи утврдени како професионални стандарди за звањето пожарникар. Беше предложено Програмата да опфаќа 300 часови за обука и еден месец практична работа во територијалната противпожарна бригада на градот Скопје или во територијалната противпожарна единица, што би се реализирале во организација на Центарот за обуки на Дирекцијата за заштита и спасување. Во Програмата е утврдена и потребната стандардна опрема за организирање и спроведување на Програмата за стручно оспособување за пожарникарите. Управниот одбор на ЗЕЛС, на четвртата седница, дискутираше за потребата од обезбедување на законски можности за покривање, со блок дотации, на трошоците на територијалните единици за противпожарна

заштита, што општините ги отвориле дополнително, по стартот на децентрализацијата во земјава, а чие одржување и функционирање сега исклучиво се покрива со средства од општинската каса.

12. ЗЕЛС секогаш има еднаков третман кон сите општини, независно дали се рурални или урбани, па таа политика апсолутно ја практикува и при лобирањето. И оваа година произлегоа иницијативи насочени за обезбедување на поголема финансиска независност на руралните општини, односно беше поднесено барање до МЗШВ за измена на **Законот за земјоделско земјиште** во членот 33, со кој се утврдува дека средствата од закупината на земјоделското земјиште во сопственост на Република Македонија се приход на буџетот на РМ. Се бара промена, на начин што на единиците на локалната самоуправа ќе им се утврди право на дел од средствата по оваа основа како нивен изворен приход. Во барањето беше предложено распределбата, во однос на приходите по основа на закуп на земјоделско земјиште, сопственост на РМ, да се распределува во сооднос 50% -50% помеѓу државата и општините на чие подрачје се наоѓа земјиштето.

13. Иницијатива за законско нормирање за заштита од штети на полски имот ЗЕЛС поднесе до Министерство за земјоделство шумарство и водостопанство како резултат на барање од повеќе општини. Со прогласување на Закон за престанување на важење на Законот за заштита од штети на полски имот, не е воспоставена нова законска регулатива за нормирање на штетите, што на туѓ полски имот биле причинети од страна на физички или правни лица, од добиток или живина. Граѓаните континуирано се обраќаат до општините со поплаки за сторени штети, поради што локалните власти покренала ваква иницијатива.

14. ЗЕЛС достави и барање до Владата на РМ, до Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на РМ, до Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој за **изменување и дополнување на Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој** за 2013 година, каде бараше измени во критериумите за мерката 321, за инвестиции во водоснабдителни и канализациони системи во населени места до 1.500 жители да се зголеми до 4.000 жители, за проширување на можноста за поголем број апликации. Исто така, се бараше и дополнување на мерката 323 за уредување на

излетнички места во рурални средини, каде недостасува зборот паркинг места, бидејќи и неговото уредување повлекува одредена сума на финансиски средства.

15. ЗЕЛС достави мислење до Министерството за економија по однос на **нацрт-правилникот за информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергија кај лицата од јавниот сектор** и во однос на член 8, став 1, од предлог-правилникот, предложени се измени во насока: „Информацискиот систем се воспоставува и се одржува од страна на ЗЕЛС, а со истиот управува Агенцијата за енергетика на Република Македонија“. Образложението е дека ЗЕЛС веќе поседува значајно искуство во имплементација и одржување на информациски системи. Меѓу нив е и информацискиот систем за следење на потрошувачката на ЕЛС – ExCite кој го одржува и надградува, а е стекнат по пат на донација од УНДП. Тој е поставен на веќе воспоставена хардверска платформа на ЗЕЛС, за поддршка на е-услугите, со загарантиран интернет преку две независни компании, како и стручен кадар за поддршка, со што ќе се обезбеди економичност, наспроти негово повторно поставување во Агенцијата за енергетика. Во овој правец беше предлогот на ЗЕЛС за започнување со постапка за изменување и дополнување на Законот за енергетика во делот на член 134-а.

16. ЗЕЛС до Министерството за економија испрати мислење, по информација во врска со **предлогот за Закон за дополнување на Законот за енергетика** во делот на одредбите за изработка и уредување на елаборат за енергетска ефикасност. ЗЕЛС се обрати до своите членки и доставените мислења во сублимирана форма, заедно со систематизирани ставови на ЗЕЛС и ставовите на Мрежата за енергетика и енергетска ефикасност при ЗЕЛС ги испрати до Министерството. ЗЕЛС ги достави сите пристигнати ставови, меѓу кои и ставот кој се однесува на надлежностите на Комисијата, која е формирана во согласност со став 23 на Предлог-законот, и посебно околу регулацијата на елаборатот за енергетска ефикасност. Имено, дел од објектите за кои се доделува надлежноста од Комисијата се градби од втора категорија, за кои во согласност со законот, издавањето за одобрение за градење, доградба, надградба, реконструкција и сл. е во надлежност на локалната самоуправа. Со оглед на тоа што за регулација на повеќето градби на државно ниво, Законот за градење го регулира на локално ниво, се смета дека соодветно треба да се измени и став 22 со наведување регулација

на градби од прва категорија, или во надлежност на ДИРЗ, а останатите градби, споредбено да се регулираат во согласност со Законот за градење, во надлежност на Комисијата, од став 25, на предлогот на Законот. Како друга солучија, беше предложено надополнување на Комисијата од став 23 од Предлог-законот, со најмалку три претставници од локалната власт. Како образложение е повторно надлежноста од Законот за градење, каде за енергетска ефикасност во објектите за кои надлежност за одобрение за градење, доградба и слично имаат локалните власти. Со ова ќе се овозможи вклучување на мислења од локалните самоуправи во оценување на елаборатите за енергетска ефикасност за објекти за кои локалните самоуправи издаваат одобренија во согласност со Законот за градење. Како мислење беше изнесено и дека Предлог-законот има зафатено повеќе области од предметната област, од кои поголемиот дел не се детално разработени, при што посебно е потенциран проблемот со јавното и улично осветлување, потребата од унифицирање на некои технички препораки, како и проблемот околу разноликото и паушално толкување на наплатата на таксата за истото.

17. ЗЕЛС достави мислење до Владата на Република Македонија по информација за преземените активности и постигнатиот напредок за воспоставување еднакви можности за жените и мажите во Република Македонија, кое беше дополнето со предлози од општините за јакнење на капацитетите на членовите на комисиите, организирање на округли маси и дебати со цел размена на искуства за состојбите на локално ниво, а сè со цел за поуспешна имплементација на Законот за еднакви можности на жените и мажите и надлежностите кои ги имаат општините во однос на оваа законска регулатива.

Доставени иницијативи, мислења и забелешки :

- Иницијатива за изменување и дополнување на Законот за заштита на животна средина;
- Иницијатива за изменување и дополнување на Законот за јавни патишта;
- Иницијатива за изменување на Законот за земјоделско земјиште;
- Изменување и дополнување на Законот за комунални такси;

- Иницијатива за изменување и дополнување на Законот за ДДВ;
- Иницијатива за изменување на Законот за превоз во патниот сообраќај;
- Иницијатива за законско нормирање за заштита од штети на полски имот;
- Мислење за Законот за гробишта и погребални услуги;
- Мислење по Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за пожарникарство;
- Мислење по Предлог-законот за дополнување на Законот за енергетика;
- Мислење до МЖСПП по Предлог-законот за контрола на емисии од испарливи органски соединенија при користење на бензин;
- Мислење по Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за градежно земјиште;
- Мислење по информацијата за користење на вода за производство на електрична енергија во изградба на мали хидроцентрали;
- Мислење по Правилникот за содржината на регионалниот план за управување со отпад;
- Барање за мислење за изменување и дополнување на методологијата за процена на пазарната вредност на недвижен имот;
- Иницијатива за изменување и дополнување на Програмата за финансиска поддршка на руралниот развој за 2013 година;
- Мислење по однос на информацијата за изготвување и имплементирање на системот за електронско управување со постапката за донесување на урбанистички планови и урбанистичка планска документација.
- ЗЕЛС достави мислење до Владата на Република Македонија по информација за преземените активности и постигнатиот напредок за воспоставување еднакви можности за жените и мажите во Република Македонија.
- Мислење до Министерство за економија по Нацрт-правилникот за информациски систем за следење и управување со потрошувачката на енергијата кај лицата од јавниот сектор.

ЗЕЛС ТРЕНИНГ ЦЕНТАР (ЗТЦ) И ЗЕЛС ЕДИНИЦА ЗА ПОДДРШКА НА ЕЛЕКТРОНСКИ УСЛУГИ (ЗЕПЕ)

ЗЕЛС ТРЕНИНГ ЦЕНТАР (ЗТЦ)

За континуирано усовршување и надгледување на квалитетот на ојштинската администрација, една од важните стратешки цели на ЗЕЛС, голема заслуга има ЗЕЛС ТРЕНИНГ ЦЕНТАРОТ (ЗТЦ). Во текот на 2013 година, беа спроведени низа квалитетни обуки кои беа значително посветени од страна на ојштинската администрација. Обуките се одржуваа во просторите на ЗЕЛС тренинг центарот, што се наоѓа во административната зграда на ЗЕЛС, каде салиите се обезбедени со квалитетна опрема за реализација на програмите за обуки на ЗТЦ. Тоа овозможи голема заштеда на финансиски средства, кои во изминатиот период беа издвојувани за хотелските сали за држење на обуките. На втората седница на Управниот одбор на ЗЕЛС беше донесен Тарифник за користење на административните простори на ЗЕЛС тренинг центарот, во кој се утврдени цените и временскиот период на дневно издавање под закуп на просторите на заинтересирани субјекти. Станува збор за комилејтно реновирани и опремени простори. Конференциската сала има капацитет за 42 лица, вградено ЛЦД за презентации, компјутери и опрема за симулан превод, со кабинети за преведување и микрофони. Прес-центарот, располага со 20 столчиња со прикачена табличка за пишување и ЛЦД за презентации. Во Тарифникот се одфатени и салата за состаноци за 15 лица и училница за 10 лица. Сите простори се климатизирани, а во цената за изнајмување е вклучена и просторијата во која може да се служи кешеринг и кафе.

Активностите што во 2013 година ги реализираше ЗТЦ беа во согласност со стратешката цел на ЗЕЛС, за воспоставување на систем на обуки, со утврдени стандарди за следење на потребите, евалуација и сертификација на стручните подготвености на државните службеници и државните функционери од ЕЛС. Процесот на децентрализација е многу динамичен, па оттука потребно е интервентно да се преземаат активности за пренесување на знаења, размена на искуства и советувања за новите законски решенија и прописи, со цел нивна квалитетна имплементација, за понуда на квалитетни услуги за граѓаните. Со исполнувањето на законските одредби за воведување на одговорно лице за човечки ресурси во секоја општина, се зајакна и зрижата за кариерниот развој на вработените, што подразбира нивно континуирано надгледување кое, меѓу другото, треба да ги утврди методите и мерките за развој на капацитетите на ојштинската администрација. И во 2013 година, ЗТЦ ги реализираше обуките според претходно утврдената програма за обуки, што е во согласност со потребите за обуки на ојштинската администрација и според Правилникот за утврдување на услугите кои се обезбедуваат по основ на членство во ЗЕЛС и општините, кои се обезбедуваат врз основа на специфичен надомест.

ЗЕЛС тренинг центарот, најадекватно и најбрзо одговара на потребите за организирање и координирање на обуките за ојштинската администрација, токму поради фактот што во рамките на ЗЕЛС се формирани 14 професионални мрежи на претставници од локалната администрација, кои, меѓу другото, ги исполнуваат сите законски и програмски промени од одредена надлежност за локалната власт, за

чие сироведување им е потребна реализација на адекватна обука.

ЗЕЛС во поголемиот број обуки, воспостави систем на обезбедување на квалитетни предавачи од ресорните министерства и од други државни институции, кои на најсоодветен начин им ги пренесуваат искуствата и законските измени на вработените во локалната администрација. За одредени обуки беа ангажирани и други експерти, по најправената селекција од пријавените кандидати на објавените огласи. На обуките се воспостави и мошне ефикасен систем на размена на добрите практики меѓу вработените од општините, при што на дел од обуките учествуваа и претставници од општинската администрација, кои во своето работење оствариле голем напредок и вовеле низа новини, корисни за поквалитетно извршување на обврските на општината и обезбедување на квалитетни услуги за граѓаните.

По секоја обука, следеше евалуација од страна на учесниците, со која се утврдува степенот на успешност на сироведената обука од страна на ЗЕЛС, а во дел од нив беше реализирана и проверка на стекнатото знаење.

Во прегледот, даден во продолжение, нумерички и текстуално се прикажани активностите реализирани во 2013 година :

Планот за обуки за 2013 година, содржи 30 тематски единици распределени во 14 области – урбанизам (3), право (1), финансии (3), човечки ресурси (3), пожарникарство (2), односи со јавност (2), образование (1), животна средина (3), локален економски развој (3), информатичко-комуникациски технологии (3), сообраќај (1), енергетска ефикасност (1), ЕУ интеграции и фондови (3) и јавна чистота (1).

Согласно со годишните програмски проекции, во 2013 година се реализирани 30 тематски единици, од кои дел опфаќаат 14 тематски модули од Планот за обуки за 2013 година, односно 4 работилници, 69 обуки и 13 студиски посети, со кои биле опфатени 2374 лица од администрација. Обуките се одржуваа како еднодневни и поретко дводневни, а најко-

ристен логистички центар е ЗЕЛС тренинг центарот во Скопје, при што се бележи максимална искористеност во однос на одржувањето на планираните обуки.

Во 2013 година, треба да се земе предвид дека се одржаа редовни локални избори, со што во период од најмалку 4 месеци, ЗЕЛС не беше во ситуација во текот на годината да одржува еднакво темпо на реализација на активности за градење капацитетите на општините.

Дел од тематските единици предвидени во Планот за обуки за 2013 година не беа спроведени и поради неуспешно воспоставена соработка со соодветните централни државни ресурси за назначување предавачи- стручни лица од конкретната област, за временскиот период за кој беше предвидено спроведувањето на обуките (како во областа на човечки ресурси, сообраќај, финансии и животна средина).

За спроведување на обуката за електронско водење на прекршочна постапка за јавна чистота не беше создаден предусловот за одржување на истата, односно долг временски интервал на спроведување на јавната набавка за оваа софтверска апликација, како и пролонгирање во усвојувањето на потребните законски измени. Обуката за ЕУ интеграции и фондови не се спроведе поради отсуство на експертот во планираниот период за реализација (декември).

Во прегледот даден во продолжение, нумерички и текстуално се претставени активностите што се спроведени во оваа компонента од работењето на ЗЕЛС во 2013 година, и тоа врз основа на:

А). Број на одржани обуки, работилници и советувања:

1. Спроведени во согласност со Планот за обуки на ЗЕЛС

Во согласност со Планот за обуки, во 2013 година, спроведени се 14 тематски модули, од вкупно 30, распределени во 14 области, што бележи реализација на Планот од 47% (12% повеќе во однос на 2012 година). Најмногу активности

Област	Број на реализирани теми	% во однос на вкупно теми по област	Број на учесници	% во однос на годишен број на учесници
Урбанизам	2	67%	1276	54%
Право	1	100%	59	2.5%
Човечки ресурси	2	67%	89	3.8%
Односи со јавноста	2	100%	26	1.1%
Образование	1	100%	45	1.9%
ЛЕР	3	100%	76	3.2%
Животна средина	1	33%	178	7.5%
ИКТ	2	67%	60	2.5%

се евидентирани во областа на урбанизмот, којашто опфати четири теми, на кои се спроведени 4 работилници и 31 обука со вкупно 1276 учесници, што претставува 57% од вкупен број учесници во сите активности за градење на капацитетите, спроведени од ЗЕЛС во 2013 година.

2. Обуки произлезени во согласност со Законот за градежно земјиште

Со стапување на сила на Законот за градежно земјиште, согласно со член 96 од Законот, ЗЕЛС е обврзан да спроведе обука и испит за државните службеници, заради стекнување со овластување за водење постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште, сопственост на Република Македонија. ЗЕЛС, оваа година реализира пет обуки и спроведе четири испити, со што дополнителни 59 општински државни службеници се стекнаа со условот за добивање овластување за водење постапка и двајца државни службеници од централен државен орган – Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот на Република Македонија.

3. Дополнителни или ад-хок активности за градење на општинските капацитети

1. Врз основа на склучениот Меморандум за соработка помеѓу ЗЕЛС и Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер на Република Македонија се спроведе еднодневна обука на тема „Слободен пристап до информациите од јавен карактер и практична примена на Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер“. На обуката присуствуваа 46 службеници од општините.

2. Согласно со заклучокот од 4-та седница на УО на ЗЕЛС, одржана на 29.11.2013 година, се одржа обука за секретарите на општините, „Нема погрешна врата“, во соработка со Министерството за информатичко општество и администрација на Република Македонија. Вкупно учествуваа 22 претставници на општините.

3. Врз основа на потпишаниот Договор за реализација на проектот со ИРЗ од Тетово – Бона Менте, ЗЕЛС спроведе 4 обуки за новоизбраните членови на комисиите за односи меѓу заедниците, со вкупно обучени 120 лица.

4. Со спроведувањето на проектот „Сертифицирање на форумски модератори“, поддржан од СДЦ- Македонија, се обучија 16 форумски модератори, од кои 15 се стекнаа со сертификат за потврда на стекнатото знаење.

5. ЗЕЛС, во соработка со Делегацијата на Европската комисија во Република Македонија, успеа да ги вклучи општините во студиските програми на TAIEX што се организираат во Брисел. Вкупно се реализирани 13 студиски посети во следниве области: одржлив и конкурентен туризам, јавни набавки, енергетска политика, управување со отпад (2), претприемништво, регионална политика, рурален развој, антикорупција, ЛЕР, вработување, добро владеење, урбана мобилност. Преку оваа програма, вкупно 42 лица, вработени во општинската администрација, учествуваа во студиските посети.

Категорија на лица опфатени со активностите за градење на капацитетите, односно наменети за :

- Избрани функционери на локално ниво,
- Општинска администрација – државни и јавни службеници.

Одржани активности за градење капацитетите во 2013 година

Бр.	Тема	Целна група	Период/ Место	Бр. на учесници	Вид на активност
01	Е-регистар на договори за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште сопственост на РМ	Општинска администрација – овластени државни службеници	јануари, ЗТЦ Скопје	40	Обука
02	Е-софтвер за издавање Б-ИСКЗ дозволи и одобрување елаборати и е-регистри	Општинска администрација – животна средина	април, ЗТЦ Скопје	178	Обука
03	Изработка на урбанистички планови за градежни парцели со површина од околу 300m ² за изградба на станбени куки	Градоначалници и раководители од општинската администрација	мај, ЗЕЛС Скопје	77	Работилница
04	Е-софтвер за градежни дозволи	Општинска администрација	мај-јуни, ЗТЦ Скопје	1236	Обука
05	Сертификација на бизнис поволни општини	Општинска администрација	јуни, Скопје	31	Обука
06	Дисциплинска одговорност на државни службеници	Општинска администрација - Мрежа на УЧР	јуни, ЗТЦ Скопје	35	Обука
07	Сертифицирање на форумски модератори	Мрежа на сертифицирани форумски модератори	јуни, ЗТЦ Скопје	16	Обука
08	Управување со времето и акциско планирање	Општинска администрација - Мрежа на образование	јули, ЗТЦ Скопје	45	Обука
09	Архивско работење/ водење на општа управна постапка	Општинска администрација - Мрежа на правници	јули, ЗТЦ Скопје	59	Обука
10	БОНА МЕНТЕ: Комисии за односи меѓу заедниците	Членови на општински комисии за односи меѓу заедниците	јуни-декември, 2014	120	Обука
11	Закон за градежно земјиште	Државни службеници од општини	септември-октомври, ЗТЦ Скопје	72	Обука и испит
12	Кариерен развој и начини на вработување/ангажирање	Општинска администрација - Мрежа на УЧР	октомври, ЗТЦ Скопје	54	Обука
13	Слободен пристап до информациите од јавен карактер и практична примена на Законот за слободен пристап до информациите од јавен карактер	Општинска администрација - Мрежа на правници	ноември, ЗТЦ Скопје	46	Обука
14	Комуникација и односи со јавноста	Општинска администрација - Мрежа на ПР лица	ноември, 2013	26	Обука
15	Инвестиции и искористување на локалните потенцијали за развој	Општинска администрација - Мрежа на ЛЕР	ноември, ЗТЦ Скопје	45	Обука
16	Анализа и моделирање на системските побарувања и бизнис процесите во работната организација	Општинска администрација - Мрежа на ИКТ лица	декември, ЗТЦ Скопје	20	Обука
17	„Нема погрешна врата“	Општинска администрација – Секретари на ЕЛС	декември, 2013	22	Обука
18	Закон за градежно земјиште	Овластени државни службеници од ЕЛС	декември, ЗТЦ Скопје	210	Дополнителна обука
19	ЛАФ Програма на ЕК (13 програми- одржлив и конкурентен туризам, јавни набавки, енергетска политика, управување со отпад(2), претприемништво, регионална политика, рурален развој, антикорупција, ЛЕР, вработување, добро владеење, урбана мобилност)	Општинска администрација и избрани лица	2013, Брисел	42	Студиски посети
ВКУПНО				2374	

ЗЕЛС ЕДИНИЦА ЗА ПОДДРШКА НА ЕЛЕКТРОНСКИ УСЛУГИ (ЗЕПЕ)

Единицата на ЗЕЛС за поддршка на електронските услуги за општините (ЗЕПЕ) е административна единица, преку која се овозможува забрзаното реализирање на еден од приоритетните цели на ЗЕЛС, а тоа е поддршка на своите членки на патот на создавање на „е- општина“. За да се овозможи квалитетна испорака на услуги од општината до граѓаните, од особено значење е и примената на информатичко - комуникациската технологија (ИКТ), која овозможува поддршка услугите да бидат лесно пристапни, брзи, флексибилни и навремено испорачани. Од тој аспект и локалните власти во нашата земја, со голема поддршка од ЗЕЛС, ги развиваат електронските услуги. Примената на ИКТ на локално ниво го унапредува квалитетот на услугите што ги нуди општината, но истовремено ги намалува трошоците. Во создавањето на „е- општина“ од огромно значење е обезбедувањето пристап и користењето на информации од јавниот сектор за граѓаните и создавањето на предуслови за стимулирање на онлајн- комуникација меѓу граѓаните и општината.

Овие активности на ЗЕЛС, беа позитивно прифатени од членките - општините, но и од граѓаните, бидејќи овозможуваат олеснување и забрзување на постапките, се обезбедува унифицираност на постапката на цела територија на земјата, се зголемува ефикасноста на услугите на општините кон граѓаните и се обезбедува транспарентност и економичност. Токму тоа е причината што поголем број асоцијации на локални власти од регионот покажаа заинтересираност за овие активности на ЗЕЛС, со цел нивна примена и во општините во нивните земји.

При поддршка на општините во ИКТ развојот, ЗЕЛС се раководе од Стратегија за развој на ИКТ – ЗЕЛС за периодот од 2011-2015 година. Системот за електронски услуги, што пред неколку години беше подигнат во просториите на ЗЕЛС, каде што се сместени сите електронски услуги, кои се одржуваат во име на сите општини едновременно, се надградува во континуитет. Во текот на 2013 година, ЗЕЛС обезбеди три нови електронски алатки за подобрување на услугите на општините за граѓаните: од февруари, 2013 година, ЗЕЛС обезбеди нова софтверска апликација за следење на роковите од склучените договори за отуѓување на градежно земјиште, (www.rdgz.mk); исто така, обезбеди и нов систем за електронско издавање на дозволи за градба (www.gradezna-dozvola.mk), изработен во соработка со Министерството за транспорт и врски и третата нова електронска алатка, (www.ekoloska-dozvola.mk), претставува систем за издавање на Б-ИСКЗ дозволи и елаборати,

со регистар на дозволи и елаборати, што е изработена со поддршка на Мрежата за животна средина при ЗЕЛС. Оваа година, ЗЕЛС спроведе тендер за набавка на експертски услуги за изработка на техничка спецификација за набавка на веб софтверска апликација

за електронско водење на прекршочната постапка, во согласност со Законот за јавна чистота и надзор над имплементацијата на истата. Ова активност ЗЕЛС ја реализира во согласност со заклучокот изнесен на седницата на Комитетот за отпад при Владата на Република Македонија. Беше избран најповолен понудувач кој ги изработи процесите на работење на софтверската апликација, во комуникација со членовите на работната група, составена од стручни лица од институциите кои учествуваат во процесот на имплементирање на овој Закон: МВР, МТВ, Управата за јавни приходи и двајца претставници од Мрежата на комунални редари при ЗЕЛС, претставници на комуналните инспектори, претставници од правната служба на ЗЕЛС и единицата за поддршка на е- општини. Кон крајот на 2013 година беше објавен и тендер за изработка на оваа софтверската апликација.

Во делото ЗЕЛС „е- услуги“, на веб-страницата на ЗЕЛС се јавуваат следниве системи:

1. Софтверска апликација за следење на роковите од склучените договори за отуѓување на градежно земјиште, сопственост на Република Македонија (www.rdgz.mk)
2. Софтвер за електронско издавање на одобрение за градење (www.gradezna-dozvola.mk)
3. Софтверска апликација за издавање на Б-интегрирани еколошки дозволи и одобрување на елаборати со водење на електронски регистри (www.ekoloska-dozvola.mk)
4. Софтвер за локален и економски развој (ler.zels.org.mk)
5. Софтвер за пријавување проблеми во општините
6. Систем за е- регистрација и е- аукција на градежно земјиште (www.gradezno-zemjiste.mk)
7. Систем за следење на енергетската ефикасност на јавните објекти (www.eeopstini.mk)
8. „Интернет апликација за културни настани на општините“ (www.kulturni-nastani.mk).

Софтверска апликација за следење на роковите од склучените договори за отуѓување на градежно земјиште, сопственост на Република Македонија

Стартувајќи од месец февруари, 2013 година, ЗЕЛС за општините обезбеди нова софтверска апликација за следење на роковите од склучените договори за отуѓување на градежно земјиште, сопственост на Република Македонија www.rdgz.mk. Оваа алатка е веб-базирано решение и истата им е достапна за сите локални самоуправи. Поставена е на системот за е-услуги при ЗЕЛС, до кој се пристапува преку интернет пребарувач. Новиот софтвер

овозможува евиденција и преглед на сите релевантни информации за склучените договори за земјиште, отуѓено по пат на јавно наддавање и следење на роковите за исполнување на условите од тие договори. Исто така, ги содржи и податоците во однос на истекувањето на догово-

рите, со цел да може навремено да се преземат соодветни административни мерки по конкретните предмети.

Врз основа на внесените податоци, изработен е и модул за креирање на акти - урнеци кои се доставуваат до инволвираните страни, согласно со законската регулатива. Овие урнеци се генерираат автоматски со пополнети податоци врз основа на внесените податоци во базата. Вакви урнек - акти се изработени за:

- Допис до барателот за известување дали имаат прибавено одобрение за градење или се во постапка
- Барање за спогодбено раскинување на договор
- Барање до општината
- Допис до Државното правобранителство за поведување на судска постапка за раскинување на договор. Новиот софтвер е погоден и за генерирање на извештаи за статусот на предметите и нивниот обем, како и збиен извештај со преглед по:
 - Издадени одобренија за градење
 - Поведени судски постапки за раскинување на договори
 - Пратени барања за спогодбено раскинување на договори заради непочитување на роковите
 - Постапки за добивање одобрение за градење кои се во тек

- Договори за кои е продолжен рокот за добивање одобрение за градење
- Договори за кои рокот за добивање одобрение за градење сè уште не е поминат
- Договори кои се спогодбено раскинати
- Договори за кои е пратено барање за мислење до ДП дали да се раскинат или да се продолжи рокот.

Овој софтвер ЗЕЛС го овозможи во соработка со Министерството за транспорт и врски. Секоја општина, која има преземено надлежност да управува со градежно земјиште, треба задолжително да врши внесување и следење на договорите во своја надлежност. Системот овозможува и автоматско преземање на податоците од постојниот систем за е-аукција и е-регистар на ЗЕЛС.

Софтвер за електронско издавање на одобрение за градење (www.gradezna-dozvola.mk) - од 2013 година

Софтверот за електронско издавање на одобренија за градење (www.gradezna-dozvola.mk) е нова алатка, што ЗЕЛС, во соработка со Министерството за транспорт и врски им ја обезбеди на општините. Со измените во Законот за градење, од 1 јуни 2013 година постапката за издавањето на одобрение за градба, доградба и надградба во Република Македонија се одвива единствено по електронски пат, а од 1 ноември, исклучиво по електронски пат се водат сите административни постапки поврзани со овој Закон, односно се поднесуваат и барањата за издавање на одобрение за употреба на градба; барање за одобрување на идеен проект; барање за измени во текот на изградбата; барање за промена на инвеститорот; барање за одобрение за подготвителни работи; барање за издавање на одобрение за пренамена; барање за издавање на одобрение за реконструкција; барање за издавање на одобрение за адаптација и барање за издавање на решение за изведување на градби за кои не е потребно одобрение за градење. Софтверот овозможува увид во запазувањето на роковите и контрола на процесот, како и дигитално поврзување на локалната власт со надворешните институции за добивање на мислења и сеопфатност на процесот од државно и од локално ниво. Овој софтвер истовремено е поврзан и со СМС систем, преку кој граѓанинот - инвеститор, кој поднел барање за градба, може да ја избере опцијата и со СМС порака да биде ин-

формиран во која фаза од постапката се наоѓа неговиот предмет. На интернет порталот www.gradezna-dozvola.mk, што се наоѓа на системот за е- услуги на ЗЕЛС, граѓаните можат да ги преземат сите потребни формулари за аплицирање во електронска форма, да ги следат фазите во кои се наоѓа предметот, а опфатена е и опцијата за електронско плаќање на средствата за комуналиите.

ЗЕЛС обезбеди обуки за користење на софтверската апликација за сите претставниците од општините, кои се директни или индиректни корисници на овој софтвер. ЗЕЛС, во компјутерската сала во ЗЕЛС тренинг центарот, обезбеди обука и за претставниците од администрацијата од државните органи, Агенцијата за катастар на недвижности, Дирекцијата за заштита и спасување, ЕВН Македонија, архитекти, геодетски друштва, како и од јавните претпријатија, кои практично ја минаа целокупната електронска постапка, од поднесување на барањето до крајното издавање на дозволата.

ЗЕПЕ центарот и правната служба на ЗЕЛС во континуитет, писмено, телефонски или со директни консултации во просториите на ЗЕЛС, како и стручни совети за прашања со кои тие се соочиле при електронското водење на постапката, им овозможуваат континуирана поддршка на општините, но и на другите корисници на софтверската апликација, со цел нејзино непречено користење.

ЗЕЛС на својата веб страница www.zels.org.mk постави информации кои се однесуваат на информацискиот систем е-одоброение за градење, каде се поставени кориснички упатства за подносителите на барање и упатство за постапување на државните службеници. Вкупно, до крајот на 2013 година се издадени 835 дозволи за градење. Исто така, на оваа страница се поставени и соодветните подзаконски акти преку кои се спроведува електронската постапка на издавање на одобрение за градење.

Софтверска апликација за издавање на Б-интегрирани еколошки дозволи и одобрување на елаборати со водење на електронски регистри (www.ekoloska-dozvola.mk) – од 2013 година

На иницијатива на ЗЕЛС, беа направени измени и дополнувања во Законот за заштита на животната средина, каде се обезбеди можноста за воведување на електронски систем за издавање Б –дозволи и одобрување на елаборати од страна на општините, по што ЗЕЛС пристапи кон обезбедување на електронска алатка за оваа намена.

Процесот беше реализиран во соработка со стручните лица од областа на ИКТ, како и со учество на претставници од општините и од Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија. За оваа цел, ЗЕЛС организира и обука за претставници од општините, кои непосредно се запознаа со целиот практичен процес на електронско издавање на дозволите за стопанските субјекти од подрачјето на нивната општина, од поднесување на барањето за Б-еколошка дозвола и одобрување на елаборатот, обработката на барањето, до издавањето на дозвола, односно одобрувањето на елаборатот и водењето на регистарот за Б-еколошки дозволи и за елаборати на општината.

Софтвер за културни настани и културни историски обележја (www.kulturni-nastani.mk) – од 2012 година

Културните и историските обележја се богатство на секоја држава. За таа цел, ЗЕЛС во соработка со општините, овозможи интернет апликација која им нуди можност на членките да ги промовираат сопствените културни вредности. Со апликацијата општините добиваат можност бесплатно да ги запознаат сите

граѓани, од земјава и надвор од неа, со настаните кои се организирани од локалните самоуправи. За континуирано поставување на информации за својата општина ЗЕЛС реализираше и обука за користење на оваа алатка, за предложените претставници од општините.

Софтвер за градежно земјиште (www.gradezno-zemjiste.mk) – од 2011 година

Во согласност со Законот за градежно земјиште произлезе обврската општините да развијат софтвер со кој единствено по електронски пат ќе се вршат аукции, ќе се отуѓува градежното неизградено земјиште и општината ќе води електронски регистар. ЗЕЛС во соработка со УСАИД им излезе во пресрет на општините и обезбеди хардвер и софтвер за градежно земјиште, кој сите општини во земјава, кои ги исполниле законските услови може да го користат. Исто така, корисник на оваа алатка е и Министерството за транс-

порт и врски. До крајот на 2013 година, вкупно се реализирани 2405 електронски аукции за продажба на градежното неизградено земјиште, сопственост на државата, спроведени од општините и од МТВ. Од 1 јануари, 2014 година, со измените во Законот за градежното земјиште (Сл. весник на

РМ бр. 137/2013 и 163/2013 година) сите поднесоци за постапката се доставуваат по електронски пат, меѓу кои се и постапките за отуѓување на градежното земјиште, по пат на непосредна спогодба, во која електронски ќе се доставуваат потребните документи, од страна на заинтересираните подносителите. Во согласност со овие законски измени, извршена е и соодветна интервенција и усогласување на софтверската апликација за електронски регистер и електронска аукција. За адекватна примена на овие софтверски измени во месец декември, 2013 година, ЗЕЛС тренинг центарот организираше обуки за службениците од 42 општини, кои веќе ја презеле надлежноста да управуваат со градежното неизградено земјиште.

Софтвер за енергетска ефикасност – (www.eeopstini.mk) – од 2011 година

Во согласност со Законот за енергетика, општините мора да изготвуваат годишни акциони планови за енергетика, годишни анализи на потрошувачката на енергија и организирање мониторинг на потрошувачката на енергија. За таа цел, изработена е апликацијата за енергетска ефикасност – ExCite. Одржувањето на овој систем го врши ЗЕЛС, а обврска на општините е месечно ажурирање со податоци. Во софтверот се внесени основни податоци за повеќе од 850 јавни објекти. Делот за улично осветлување го користат вкупно 13 општини.

Софтвер за пријавување проблеми во општините – од 2010 година

Ова е едноставна апликација за онлајн пријава, што е наменета за граѓаните, за пријавување на комунални проблеми со кои се соочуваат во својата општина. Оваа апликација „ПРИЈАВИ ПРОБЛЕМ“ им е достапна на сите општини кои се заинтересирани да ја употребуваат и да им ја понудат на граѓаните, како облик на директна електронска комуникација со нив. Секоја општина која се пријавила за користење веќе има поставена посебна апликација, која општините ја интегрираат како модул во своите веб страници. Оваа алатка е достапна за сите општини, а активно ја користат околу девет од нив.

Софтвер за локален и економски развој (ler.zels.org.mk) – од 2007 година

Оваа интернет базирана апликација претставува база на податоци од полето на локалниот економски развој во општините. Апликацијата им овозможува на општините да ги објавуваат своите основни податоци за локалната самоуправа, стратегиите за локален и економски развој, акционите планови, како и различните проекти, развојни документи и активности кои се одвиваат во единиците на локална самоуправа во РМ од оваа област.

ДОМАШНА И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА И КОНФЕРЕНЦИИ

Проект „Сертифицирање на форумските модератори“

Проектот „Сертифицирање на форумски модератори“, претставува напредна фаза од проектот „Форуми во заедницата.“ Преку овој проект, се обезбедуваат обучени лица за водење на ефикасни тематски форуми во заедницата, поради што ЗЕЛС и во текот на 2013 година реализира низа активности. Модераторот има значајна улога во ефективното насочување на комуникација при спроведувањето на сесиите во „Форуми во заедницата“, форма на граѓанско учество во локалната власт, каде граѓаните активно се вклучуваат во донесувањето на одлуки што се важни во нивниот живот во општината. Во рамките на подготовката на материјалите за реализирање на обуката и подготовката на заинтересираните кандидати за полагање на испитот за сертифицирање на модератори, ЗЕЛС изработи Прирачник за полагање на испи-

тот за сертифицирани форумски модератори, кој претставува практичен водич за целиот процес на модерирање, во електронска форма, во кој се сместени група од прашања, како и примери на студии на случаи, преку кои кандидатите се запознаваат со суштината на постапките за „Форуми во заедницата“, улогата на модераторот и важноста на овие форуми за зајакнување на демократските процеси во локалната власт. На 22 и на 23 мај, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, се одржаа првите обуки за модераторите, што ги проследија 17 кандидати кои се пријавија на огласот, што ЗЕЛС го објави во месец април, во три дневни весници, како и на веб страницата на ЗЕЛС и на Единицата за координација со форумите. Обуката опфаќаше теоретски и практичен дел, односно присутните беа запознаени со законската регулатива, поврзана со организацијата и функционирањето на општините, надлежностите на локалните власти, надлежностите на

општинскиот совет, финансирањето на ЕЛС, подготовката и донесувањето на буџетот, содржината на буџет на општината, како и можностите за меѓуопштинска соработка, употребата на јазиците во локалната власт и друго. Вториот теоретски дел, се однесуваше на запознавањето со значењето на „Форуми во заедницата“ и воопшто со можностите за граѓанско учество на локално ниво. Се дискутираше за видот на форумите и на целокупниот форумски процес кој се одвива во шест фази, а посебно внимание беше посветено на вештините, знаењата и способностите што треба да ги поседува модераторот. Практичниот дел се изведуваше интерактивно, каде присутните непосредно работеа на повеќе конкретни примери и ситуации (студии на случај) со кои ќе се соочуваат при модерирањето на форумските сесии. Кандидатите кои ја проследија обуката полагаа писмен и устен испит. Писмениот испит се реализираше на 30 мај, 2013 година, во компјутерскиот центар во ЗЕЛС, кога се одговараше на комбинација од 20 компјутерски избрани прашања. Усниот дел, исто така се реализираше во ЗЕЛС, на 10 и на 11 јуни, 2013 година, кога членовите на Комисијата, на кандидатите им задаваа реален пример за модерирање на форумски сесии.

На свечена конференција, што ЗЕЛС ја организираше на 8 октомври, 2013 година, на 15-те кандидати, кои успешно ги положија и двата дела од испитот, претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски и амбасадорот на Швајцарија во Република Македонија, Стефано Лазарото им ги доделија сертификатите за модератори за „Форуми во заедницата“.

„ЗЕЛС воспостави уште еден стандард за потврда на квалитетот, овој пат во областа на модерирање на „Форуми во заедницата“, сертифицирајќи ја првата група на модератори, чии услуги повторно се во полза на општините, кои ќе ја користат новата форма на граѓанско учество во локалната власт“ – истакна претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, а амбасадорот на Швајцарија во Република Македонија, Н.Е. Стефано Лазарото, ја истакна заложбата, Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ) да го поддржува зајакнувањето на секаква форма на поголема партиципација на граѓаните при донесувањето на одлуки на локално ниво, а особено да придонесе за развивање и усовршување на оваа форма на граѓанско учество на локалната власт, како што се „Форумите во заедниците“.

ЗЕЛС започна со подготовки за нов јавен повик за организирање на нов циклус на обуки за модератори, кои по стекнувањето со сертификатот ќе бидат дополнети на постојната листа на модератори, на посебна изготвена веб страница www.forumski-moderatori.mk. Овој проект на ЗЕЛС се реализира со финансиска поддршка од Швајцарската агенција за развој и соработка (СДЦ).

Проект за зајакнување на Комисиите за односи меѓу заедниците, на ЗЕЛС и на ИРЗ

ЗЕЛС во партнерство со Институт за развој на заедниците (ИРЗ) од Тетово го реализираше Проектот „БОНА МЕНТЕ“ – Подобрување на вклученоста на мнозинските заедници на локално ниво, преку Комисиите за односи меѓу заедниците (КОМЗ). Имплементацијата на проектот е со времетраење од 14 месеци (декември 2012- февруари 2014). Проектот е финансиран од Европската унија, преку програмата ЕИДХР 2011. Целта на овој проект е да се обезбеди поголема вклученост на мнозинските етнички заедници, со посебен акцент на помалку застапените заедници во процесите на донесување на одлуки на локално ниво, преку обезбедување на континуитет на работата на Комисиите за односи меѓу заедниците (КОМЗ), по локалните избори во 2013 година. Исто така, акцент е ставен и на зголемување на вклученоста на жените, во новиот мандат на КОМЗ, олеснување на пристапот на граѓа-

ните до членовите на КОМЗ, зголемување на свесноста за улогата на КОМЗ, поттикнување на меѓуопштинска соработка на комисиите. „БОНА МЕНТЕ“ – опфаќа поддршка на работењето на КОМЗ во 30 општини, со мешан етнички состав, во кој е вклучен и градот Скопје.

Во рамките на овој проект, беа организирани пет, тридневни обуки, на тема „Градење на капацитетите на КОМЗ и нивно вмрежување“. Обуките беа реализирани во периодот јуни-јули, во хотелот „Дрим“ во Струга и во септември, во хотелот „Пела“ во Охрид. Обуката ја следеа делегирани претставници од КОМЗ, претставници од Советите на општините, вклучени во проектот, неколку претседатели на КОМЗ од претходниот состав, кои ги пренесоа искуствата и предизвиците со кои тие се соочувале при нивното работење, како и претставници од придружни организации што работат на ова поле. Присутните беа запознаени со законската рамка, улогата на комисиите, структурата, начините на нивно дејствување.

Во рамките на Проектот, во месец септември, започна со реализација теренска анкета-„Перцепција на граѓаните за соодветната и правична застапеност“. Анкетата се реализираше во 18 општини и истата ја спроведоа девет невладини организации од овие подрачја, чии членови анкетираа соодветен број на граѓани, претставници на немнозинските заедници во општината. Вкупно беа реализирани 1266 анкети. Добиените резултати беа промовирани во месец декември во Тетово, Кичево, Дебар и Куманово, пред претставници од КОМЗ, со-

ветите на општините, граѓаните, невладини организации и заинтересирани граѓани. Анализата е објавена на веб страницата на ЗЕЛС, а беше подготвена и публикација отпечатена на албански, македонски и англиски јазик.

Активности за реализација на Проектот „Регионална сертификација на општините со поволно деловно опкружување“

ЗЕЛС, во партнерство со Сојузот на стопански комори на Република Македонија, продолжи и во 2013 година со активностите за реализација на регионалниот проект „Регионална сертификација на општините со поволно деловно опкружување“, кој развива регионална соработка за подобрување на ефикасноста на општините во растечката регионална и меѓународна конкуренција во економскиот сектор. Проектот беше реализиран во четири пилот општини во нашата земја: Велес, Струмица, Штип и Струга и во уште 14 општини во регионот, во земјите: Србија, Босна и Херцеговина и Хрватска. Проектот е поддржан од Отворениот регионален фонд за Југоисточна Европа – Подобрување на општинските услуги при Германското друштво за интер-

национална соработка (ГИЗ), финансиран од Германското сојузно министерство за соработка и развој. Проектот стекна регионален карактер и постави заеднички стандарди за подобрување на локалните услови за привлекување на инвеститори. Секоја општина требаше да исполни 12 критериуми и повеќе од 80 под-критериуми кои вклучуваат воведување на ефикасни и транспарентни процедури, изработена стратегија за локален економски развој, обезбедени бази на податоци за потребите на бизнис заедницата и друго.

Вкупно осум општини од регионот, меѓу кои и општините Струмица и Велес, се стекнаа со сертификатот за поволно деловно опкружување во Југоисточна Европа и се првите општини од регионот кои го носат имиџот на компетентни и одговорни локални власти за инвестирање и развој на бизнис. На оние општини кои минаа низ процесот, според оценките на верификаторите, им е дадена дополнителна шанса за стекнување со овој сертификат. На 12 јуни 2013 година во Загреб, Република Хрватска, беше одржана Втората регионална конференција за поволно деловно опкружување на која свечено им беа доделени овие регионални сертификати.

ЗЕЛС одржа **свечена, национална конференција** за доделување на сертификатите на овие две општини и за промоција на проектот, на 7 јуни, 2013 година, во хотелот „Холидеј ин“ во Скопје. Градоначалникот на општина Велес, Славчо Чадиев, пред присутните истакна дека овој сертификат, заедно со претходно добиените сертификати ИСО 9001 и ИСО 27000, претставува потврда дека општина Велес има ефикас-

на, одговорна и квалитетна администрација која нуди квалитетни услуги за своите граѓани, но и за сите инвеститори кои сакаат својот капитал да го вложат во неа. Секретарот на општина Струмица, Кирил Парталов, рече дека целта поради која општина Струмица се вклучила во овој проект на сертификарање е интензивирање на развојот на локалната економија, унапредување на економските односи и ефикасноста во економскиот сектор и, секако, јакнење на капацитетите на општината во меѓународни рамки.

ЗЕЛС ја организираше и **првата регионална конференција** за партнерите од проектот, во хотелот „Холидеј Ин“ во Скопје, на 16 и 17 мај, 2013 година. На конференцијата учествуваа и претставниците од имплементирачките организации од земјите од регионот, кои ги изнесоа искуствата и предизвиците со кои се соочиле при реализацијата на досегашните активности, а се говореше и за нацрт-верзијата на регионалниот договор, за уредувањето на заедничкото регионално тело и за техничкиот секретаријат. Поради интересот кој го покажуваат и другите општини од Хрватска, Босна и Херцеговина, Србија и Македонија, започна усогласувањето за воспоставување на регионална мрежа, која ќе овозможи сертификацијата во општините да заживее и како самоодржлив проект. ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори, како партнерски организации во БФЦ СЕЕ склучија договор за основање на Национално сертификационо тело на Македонија потпишаа и Договор за основање на првата Регионална мрежа за по-

волно деловно опкружување, на 26 септември, 2013 година, во Риека, Хрватска.

На 24 јуни, 2013 година беше **организирана обука за евалуатори за оваа програма**, а ЗЕЛС на 25 јуни, 2013 година, во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, ги покани претставниците од одделенијата за Локален економски развој од сите општини, пред кои беше презентиран целиот процес на реализација на проектот, односно беа информирани што треба да исполни општината, за да се стекне со овој значаен сертификат. Идејата е и сега да им се овозможи на што поголем број општини да се стекнат со сертификатот, односно нивната администрација, минувајќи низ точно утврден процес, да ги зајакне сопствените капацитети.

Прва конференција за децентрализацијата и локалниот развој во перспектива на идното членство во ЕУ

Во организација на МЛС и ЗЕЛС, во хотелот „Александар Палас“ на 12 декември, 2013 година беше организирана првата „Конференција за децентрализацијата и локалниот развој во перспектива на идното членство во ЕУ“. На конференцијата, пред присутните градоначалници, претставниците од надлежните институции на централно и на локално ниво,

како и од граѓанскиот сектор и од меѓународната донаторска заедница, говореа, претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, министерот за локална самоуправа, Тахир Хани, Алесандро Фракасети, ВД постојан претставник на УНДП и заменик-амбасадорот на Делегацијата на Европската унија во нашата земја, Робин Лидел. - „Темелејќи се на фактите презентирани во разни домашни и меѓународни извештаи за развојот на локалната самоуправа во нашата земја и за она што е направено и иницирано за забрзан и квалитетен процес на децентрализација, можеби со нескромност ќе констатирам дека Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија- ЗЕЛС, има голема и суштинска улога за овој напредок и со право, во голем дел, треба да ги понесе заслугите за направеното во изминатите осум години децентрализација во земјата, започнувајќи од 2005 година“, рече Трајановски. Министерот за локална самоуправа, Тахир Хани, истакна дека Владата на Република Македонија и Министерството за локална самоуправа целосно стојат зад политичката определба за градење на децентрализиран систем, во кој општините ќе располагаат со надлежности и ресурси за поттикнување на локалниот економски развој и дека во изминатиот период приходите на општините се зголемени по повеќе

основи. Високите претставници од УНДП и од Делегацијата на ЕУ истакнаа дека и понатаму ќе ја поддржуваат локалната власт во нашата земја, бидејќи 70% од европската законска регулатива се имплементира на локално ниво. Затоа, силни локални власти, со зајакнати административни капацитети, оспособени за адекватно извршување на своите надлежности, утврдени преку законски нормативи, претставува важен сегмент за приближувањето на нашата земја кон Европската унија. На предавањето со наслов „Да ги подобриме локалните услуги! Да го забрзаме локалниот развој и раст!“, професорот Томе Неновски ги презентираше клучните наоди и препораки од Нацрт- извештајот за спроведување на процесот на децентрализација во 2012 година, подготвен од страна на Министерството за локална самоуправа. Тој ги посочи предизвиците на општините, кои се произлезени од истражувањето, извршено во единиците на локална самоуправа, каде е констатирано дека се зголемува бројот на општини чии сметки се блокирани, се нагласува недостатокот на блок дотациите за покривање на потребите за извршување на надлежноста во образованието, се нагласува потребата од промени во методологијата за испорачување на данокот од приход, кој сега го добива општината каде лицето живее, а не каде што работи, посочени се и проблемите околу наплатата на комуналните такси за улично осветлување, потребата од поголеми трансфери за капитални инвестиции и друго. Од друга страна, пак, беше констатирано дека е подобрена испораката на локалните услуги, воспоставена е добра соработка меѓу советите и градоначалниците, континуирано се зголемува обемот на

воспоставената меѓуопштинска соработка, во некои општини се градат нови училишни згради, има инвестиции за социјална заштита на децата и на старите лица, се зголемува бројот на технолошки –индустриски зони за развивање на локалната економија. Во извештајот беше нагласено дека општините ги зголемуваат електронските услуги, при што добиваат целосна поддршка од ЗЕЛС, а се зголемува и подигањето на степенот на обученоста на локалната администрација, најчесто преку ЗЕЛС тренинг центарот. На конференцијата се разви дискусија за искористеноста на средствата од ИПА фондовите и активностите на општините во сферата на комуналните услуги и заштитата на животната средина, како и за други предизвици од локалното владеење. Организацијата на конференцијата беше поддржана од Канцеларија на УНДП во Скопје.

Заедничкиот консултативен комитет меѓу Република Македонија и Комитетот на регионите на Европска унија (ЗКК)

Заедничкиот консултативен комитет меѓу Република Македонија и Комитетот на регионите на Европска унија (ЗКК) е тело кое има за цел да оствари блиска соработка на локалните власти од нашата земја со Европската унија, преку Комитетот на регионите. Средбите на ова тело наизменично се одржуваат во Брисел и во нашата земја. Во ова тело, од страна на Република Македонија членуваат 11 делегати од локалните власти и исто толку заменици, номинирани од Управниот одбор на ЗЕЛС. Со телото прејседуваат двајца ко-прејседувачи, едниот од македонска страна, Ивица Коневски, градоначалник на општина Аеродром, избран од македонската делегација на првиот состанок, одржан на 18 ноември, 2013 година во просториите на ЗЕЛС и вториот од Комитетот на региони на ЕУ, Жак Бланк, градоначалник на Канур (Франција). Во 2013 година, со новите локални избори и промената на составот на Генерално собрание на ЗЕЛС, УО на ЗЕЛС номинира нов состав на македонската делегација. Размената на искуства што се пренесуваат на овие состаноци за развивањето на локалната власт и децентрализацијата се од голема важност за нашата земја. На состаноците се потвдува дека не постои совршен модел на локално управување, што може да се прелика и употреби, но пренесувањето на позитивните искуства е важна алка во вос-

посијавувањето на висштинскиот правец за градење и развој на демократијата на локално ниво. Во текот на 2013 година, поради спроведувањето на локалните избори во нашата земја, се одржа еден состанок на ова ниво, деветти по ред, на 03 декември, 2013 година, во Брисел (Кралство Белгија).

На деветтиот состанок на ЗКК учествуваа претставници од ЗЕЛС, номинирани во ова тело, кои заедно со своите колеги од Комитетот на регионите дискутираа за напредокот на Република Македонија во процесот на пристапувањето кон ЕУ и за искористувањето на претпристапните фондови на Унијата, при што беа споделени искуствата на локалните власти од нашата земја и од земјите-членки на ова европско семејство. Состанокот го отвори ко-претседавачот на Комитетот од македонска страна, Ивица Коневски, градоначалник на општина Аеродром, а градоначалникот на Канур (Франција) и ко-претседавач на ЗКК од ЕУ, Жак Бланк, го потенцираше значењето на вклучувањето на Комитетот на регионите во набљудувачката мисија, организирана од Советот на Европа,

во текот на последните локални избори во нашата земја, во пролетта, 2013 година. Драган Тилев, претставник на македонската Мисија во ЕУ, говореше за преземените чекори на РМ за исполнување на поставените стандарди и препораки за добивање на полноправно членство на земјата во ЕУ. Притоа, тој ги потенцира напорите за вклучување на РМ во Јадранско-Јонската група на држави, упатувајќи апел за поддршка до делегатите на ЗКК. На средбата, присуствуваше и Билјана Цветановска - Гугоска, државен секретар на Министерство за локална самоуправа. Градоначалникот на општина Ресен, Ѓоко Стрезовски, говореше за достигнувањата на Република Македонија во ЕУ интегративниот процес и конкретно за Извештајот на ЕК за напредокот на нашата држава. Исто така, тој го истакна значењето на изнаоѓањето на дополнителни механизми на национално ниво за надминување на слабите страни на локалните власти, при искористувањето на финансиски средства од европските фондови. Претставувајќи го најголемиот регион на Полска, Адам Струзик, маршал на регионот Мазовзе, презентираше примери од најдобрите практики во

неговата земја за управувањето со кохезионите фондови. За активностите на ЗЕЛС, кои се фокусирани на поддршка на развојот и унапредувањето на локалната власт и децентрализацијата во Република Македонија, говореше извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ. Таа пред присутните го презентираше развивањето на е-услугите што локалните власти им ги даваат на своите граѓани, а каде ЗЕЛС им дава целосна поддршка на општините, преку обезбедување на хардвери и на софтвери за овие е-услуги, како и комплетна обука на општинската администрација за примена на електронските алатки, што претставува единствен пример во регионот и пошироко. Беше посочено дека неколку земји од Југоисточна Европа, веќе покажале интерес за примена на софтверска алатка за издавање на е-одобрение за градење и во нивните земји, за што ЗЕЛС веќе започна преговори. Градоначалникот на општина Боговиње, Хазби Идризи, укажа дека дел од општините немаат доволно зајакнати административни капацитети за аплицирање за средства од европските фондови, дека се соочуваат со долги административно- апликативни процедури за добивање на проект, како и со предизвици при неговото финансирање. Тој накратко ги презентираше резултатите од истражувањето на ЗЕЛС за предизвиците во искористувањето на ИПА средствата од страна на македонските општини, а ги запозна присутните со активностите на ЗЕЛС

околу промовирањето на студијата за Банка на општините, која, би била во функција и на надминување на финансиските предизвици при користењето на европските фондови и би им помагала на општините со обезбедување на поповолни финансиски услови при реализацијата на инфраструктурните проекти. На деветтиот состанок на ЗКК, беше заклучено дека во иднина ќе има дополнителни известувачи, еден од страна на Комитетот на региони од ЕУ и еден од Република Македонија, кои заеднички ќе изготвуваат извештаи и препораки, кои ќе бидат доставувани до телата на Европската унија.

Средби на претставници од ЗЕЛС со домашни и странски делегации

1. Претставници од ЕВН Македонија имаа средба со претседателот на ЗЕЛС Коце Трајановски, со претседателот на Комисијата за енергетика при ЗЕЛС, Благоја Деспотоски, градоначалник на општина Кичево, Аргетим Фида, градоначалник на општина Деба и Фатмир Дехари, градоначалник на општина Осломеј, што се одржа на 17 јануари 2013 година во просториите на ЗЕЛС. Состанокот беше одржан во согласност со заклучокот, донесен на единаесеттата седница на УО на ЗЕЛС, да

се дискутира со структурите на ЕВН околу прашањето со наплатата на комуналната такса и подигнувањето на тужбените барања. Претставниците на ЗЕЛС го изнесоа ставот дека кога ЕВН поднесува тужби за ненаплатена електрична енергија, истовремено, со истата тужба да го 'застапува' и барањето за неисплатената комунална такса. Исто така, дискутираа и за прашањето за доставувањето на месечните извештаи за наплатена комунална такса од страна на ЕВН до општините, утврдено и во потпишаниот Меморандум за соработка на ЕВН и ЗЕЛС.

2. Делегацијата, составена од 22 градоначалници од Турција, членки на Турската унија на општини, престојуваше во Република Македонија во периодот од 21 до 23 февруари 2013 година. Целта на посетата беше продлабочување на соработката помеѓу двете асоцијации на општините од двете земји, како и подигнување на иницијативи за нови збратимувања помеѓу општините од двете држави. По овој повод, на 22 февруари 2013 година, во хотелот Холидеј Ин, се организираше конференција на која се говореше за надлежностите што ги имаат локалните власти во едната и во другата земја и за предизвиците со кои се соочуваат при нивното спроведување, а беа потенцирани и одредени поважни проекти чија реализација е во тек. Присутните на конференцијата ги поздрави и амбасадорот на Република Турција во Република Македонија, Халил Гуrol Сокменсу, а извршната директорка на ЗЕЛС, г-ѓа Душица Перишиќ говореше за структурата, работата и најважните проекти кои ги реализира ЗЕЛС. Активностите на ЗЕЛС предизвикаа интересирање за продлабочена соработка помеѓу две асоцијации и општините, што ја предложи генералниот секретар на Унијата на турските општини Хајретин Гунгор.

3. Делегација од Советот на Европа, составена од шест члена, на 26 февруари 2013 година во просториите на ЗЕЛС имаше средба со претставници од ЗЕЛС, со градоначалниците: Сокол Митровски, градоначалник на општина Ѓорче Петров, Сади Беџети, градоначалник на општина Тетово и Енвер Пајазити, градоначалник на општина Брвеница. Темите, за кои делегацијата на Советот на Европа сакаше да се информира, се однесуваа на реализирањето на редовните локални избори, предизвиците со кои се соочуваат одредени локални власти за исполнување на законската обврска за финанси-

рање на изборите од средства на општината, содржините на изборните програми на локалните власти, како и за застапеноста на проекти за енергетска ефикасност во општинските активности. Градоначалниците пред присутните говореха за изборните програми, при што беше потенцирано дека во нив најмногу внимание се посветува на темите кои се однесуваат на подобрување на комуналните услуги за граѓаните.

4. Делегација од околу четириесетина претставници од петнаесет асоцијации на локални власти од единаесет земји од Југоисточна Европа на 19 април 2013 година го посетија ЗЕЛС. Тие сакаа да се запознаат со активностите што ги презема ЗЕЛС во поддршката на своите членки при развивањето на електронските услуги за граѓаните. Оваа посета претставуваше дел од агендата на осмото Генерално собрание на НАЛАС, што се одржа во Скопје, а каде ЗЕЛС е членка од нејзиното осно-

вање во 2005 година. Трајановски пред присутните истакна дека активностите што ги презема ЗЕЛС за своите членки на ова поле засега се единствени во регионот и се во насока на остварување на еден од приоритетите на Заедницата за градење на 'е-општини' со европски стандарди. Тој ги информира присутните дека во ЗЕЛС е развиена хардверска инфраструктура за поддршка на е-услуги, која е сместена во посебна просторија. Во веб серверот во ЗЕЛС се сместени сите електронски услуги кои се одржуваат од името на сите општини и истовремено континуирано се идентификуваат и се развиваат нови електронски алатки.

5. Министерот за транспорт и врски Миле Јанакиески на 31 мај 2013 година, во просториите на ЗЕЛС, пред градоначалниците говореше за потребата од зајакнување на активностите на локалните власти за изработка на урбанистички планови за градежни парцели за изградба на станбени куќи. Градоначалниците, заедно со претставници од одделенијата за урбанизам, распоредени во четири групи, дискутираа за можностите за обезбедување на вакви парцели на својата територија, при што беа изнесувани и одредени предизвици со кои тие се соочуваат во областа на урбанистичкото уредување во општините. На средбата присуствуваше и претседателот на ЗЕЛС.

6. Министерот за економија, Ваљон Сараќини, на 11 јули 2013 година дојде во ЗЕЛС да се сретне со претседателот на ЗЕЛС Коце Трајановски и да го запознае со Предлогот на законот за индустриски и зелени зони. Со овој Предлог на закон треба да се овозможи една нова, посуштествена форма на балансирање на развојот на економијата, индустријата и заштитата на животната средина. Всушност, создавањето на зелени зони подразбира зони каде има низок степен на загадување, во кои ќе се применуваат напредните технологии што штедат енергија и ги минимизираат негативните ефекти врз животна-

та средина. Овој Предлог на закон предвидува формирање на индустриски и зелени зони во единиците на локалната самоуправа, со цел забрзување на економскиот развој на општините преку привлекување на странски и домашен капитал.

7. Вториот по ред меѓународен саем на општините „НЕКСПО 2013“, што се одржа од 25 до 27 септември 2013 година во Риека, Република Хрватска, во организација на Мрежата на асоцијации на локални власти од земјите од Југо-источна Европа (НАЛАС), го посетија претставници од ЗЕЛС и околу десетина градоначалници од Република Македонија, како и претставници од општинската администрација, а општините Карпош и Прилеп на своите штандови ги презентираа.

тираа своите активности, позначајните проекти и условите за инвестирање на нивната територија. Во рамките на Програмата BFC SEE, на овој саем штанд имаа и општините Струмица и Велес. Саемот го посетија градоначалници од земјите од ЈИЕ, високи претставници на Европската унија и други функционери од регионот, како и претставници од локалната администрација. Освен локалните власти и здруженија, на едно место беа присутни и повеќе развојни агенции, граѓански здруженија и бизнисмени од Европа и пошироко. Во рамките на работилницата „Успехот заслужува да биде надграден“ извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, ги претстави активностите на ЗЕЛС со кои им овозможува поддршка на општините во Република Македонија во обезбедувањето на електронски услуги за граѓаните. Пред присутните таа ја промовираше идејата за организирање на регионален проект, во кој ЗЕЛС, со поддршка на Отворениот регионален фонд (ОРФ), ќе ги пренесе искуствата што ги стекна при спроведувањето на целокупниот процес за подобрување на услугите што локалните власти им ги нудат на граѓаните преку издавање на одобрение за градба по електронски пат. Досега за имплементирање на ваков проект заинтересираност покажаа асоцијациите на локалните власти од Црна Гора, Албанија и од Србија. ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори на Македонија (ССК), како партнерски организации во BFC SEE Националното сертификационо тело на Р. Македонија, потпишаа договор за основање на првата регионална мрежа за поволно деловно опкружување за Програмата за сертификација на поволна деловна клима во Југоисточна Европа (BFC SEE).

8. Делегација од градоначалници од Република Албанија, претставници од општинската администрација од секторите за

финансии, буџет и даноци, експерти за локална самоуправа од регионите Шкодра и Лежа, како и експерти од префектурите, во периодот од 24 до 26 октомври 2013 година беа во посета на нашата земја. Целта на оваа посета беше претставниците од локалните власти од Албанија да се запознаат со начинот на финансирање на нашите општини, при што тие покажаа особен интерес за искуствата на локалните власти во обезбедувањето на приходите од сопствени извори, како што се локалните даноци, локалните такси, локалниот надомест и приходите од сопственост.

Настанот беше организиран со логистичка и експертска поддршка на ЗЕЛС, а идејата за размена на искуствата помеѓу локалните власти од двете земји беше утврдена во рамките на проектот „Децентрализација и локален развој“, финансиран од СДЦ Албанија и од програмата Свис Хелветас.

9. На барање од членовите на работната група за урбанизам, од Мрежата на асоцијации на локални власти од Југоисточна Европа (НАЛАС), ЗЕЛС ја презентираше софтверската алатка за електронските постапки, утврдени во Законот за градење, при нивната посета во ЗЕЛС, на 26 ноември 2013 година. Присутните беа детално информирани за содржината на овој софтвер, за преземените чекори за негова изработка и набавка, за реализацијата на обуките, што ЗЕЛС тренинг центарот ги спроведе за корисниците на софтверската алатка од страна на општинската администрација, но и од јавната администрација и други институции инволвирани во постапката, како и за секојдневната континуирана поддршка што ЗЕЛС им ја дава на општините за нејзино непречено користење.

10. Делегација од НР Кина во посета на ЗЕЛС

Кинеска делегација, составена од претставници од градот Ченг Ду, главен град на покраината Сечуан, од НР Кина и претставници од кинеската амбасада во Република Македонија, го посети ЗЕЛС на осми јули, 2013 година. Целта на оваа посета беше понепосредно запознавање со надлежностите на локалните власти во нашата земја и со можностите за взаемна соработка и размена на искуства меѓу градовите и областите од двете земји. Кинеската делегација беше предводена од Сун Зингуан, претседател на Постојан Комитет на Шинџин, област во рамките на Ченг Ду, кој изрази задоволство од отвореноста на ЗЕЛС за соработка и покажа интерес за активностите на ЗЕЛС, како асоцијација на сите локални власти од Република Македонија и за отворањето на можностите за збртимување на општините од двете земји.

Потпишани меморандуми за соработка и договори:

1. ЗЕЛС, Министерството за образование и наука и Републичкиот совет за безбедност на сообраќајот на патиштата (РСБСП), на 02 март 2013 година, во просториите на МОН потпишаа Меморандум за соработка за воспоставување на заеднички активности во образованието за подобрување на сообраќајното однесување во интерес на безбедноста на учениците во сообраќајот. Беше истакнато дека овој Меморандум и Акциониот план што ќе произлезе, ја имаат за цел истакнатата и во Националната стратегија за безбедност на сообраќајот на патиштата – „Нулта деца жртви во сообраќајот на патиштата“.

2. Комисијата за заштита на правото за слободен пристап на информации од јавен карактер на Република Македонија и ЗЕЛС на 19 септември 2013 година, потпишаа Меморандум за соработка, со цел зајакнување на заемната поддршка за имплементирање на законските одредби и одржување на континуирани обуки на градоначалниците и на другите целни групи и службените лица од општинската администрација, кои директно учествуваат во спроведувањето на овој Закон. Оваа соработка има за цел и обезбедување на услови за подигање на јавната свест и степенот на запознавање со можностите и обврските кои произлегуваат од Законот на претставниците од локалната власт, а индиректно и на граѓаните.

3. ЗЕЛС и Сојузот на стопански комори на Македонија (ССК) како партнерски организации во BFC SEE, Националното сертификационо тело на Македонија, потпишаа Договор за основање на првата регионална мрежа за поволно деловно опкружување. Свечената церемонија се одржа на 26 септември 2013 година, во рамките на Меѓународниот саем на локални власти - NEXPO 2013, во Опатија, Хрватска. Регионалниот договор го потпишаа и националните сертификациони партнери од Хрватска, Федерацијата на Босна и Херцеговина, Република Српска и Србија. Беше организирана и тркалезна маса на која се дебатираше на темата „BFC SEE Сертификација – регионален импулс за ефективен локален регионален развој“, на која свои излагања имаа градоначалникот на општина Велес, Славчо Чадиев и Митко Алексов, извршен директор на ССК.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ПРОМОЦИЈА

Транспарентното работење претставуваше главна одлика на ЗЕЛС. Сите активности, одлуки, лобирања, проекти, анализи, студии, обуки, средби, што ги реализираше Заедницата и во оваа, 2013 година, беа предмет на претходно разгледување од страна на највисоките органи на ЗЕЛС, а истоа достапни на сите нејзини членки и на целокупната јавност. Транспарентното работење на ЗЕЛС, како и досега, се одвива во правец на почитување и примена на принципите на дејолиптизираност, рамноправност на членките, лојалност, политичка независност и професионалност. Односите со јавноста беа насочувани во два главни правци: кон своите членки-општините, со цел истовремено добивање на повратни информации и кон централната власт, релевантните институции и целокупната јавност, од каде потврда претставуваа прифаќањата на бројните понудени решенија во полза на зацврстувањето на процесот на децентрализацијата на власта и градењето на силна локална демократија. ЗЕЛС особено се залага за обезбедување на двонасочност во комуникацијата. Тоа ѝ е особено потребно, бидејќи сите активности што ги реализира во најголем процент произлегуваат токму од потребите и барањата на нејзините членки. Информации за активностите на ЗЕЛС континуирано се испраќаат и се изнесуваат пред јавноста преку медиумите, кои присуствуваат на седниците на Управниот одбор на ЗЕЛС, на Генералното собрание на ЗЕЛС и на тематските конференции и промоции во организација на ЗЕЛС.

Алатките кои ги применува ЗЕЛС во реализацијата на транспарентното работење и информирање на членството и јавноста се најразновидни: ЗЕЛС веб порталот www.zels.org.mk, поголем број е-апликации, месечно публикувано издание – Гласило на ЗЕЛС, годишни извештаи, публикации, организирање на настани, конференции, средби со домашни и со странски организации, медиумски кампањи, изјави за новинари, соопшенија за јавноста.

Веб локацијата на ЗЕЛС www.zels.org.mk во 2013 година редовно се дополнуваше и изобилува со голем број на напредни алатки. Статистиките во 2013 година забележуваат околу 80.000 посети. Информациите на веб локацијата може да се прочитаат на македонски, албански и на англиски јазик, со што се зголемува транспарентноста на работењето на ЗЕЛС. Веб локацијата поседува бројни алатки со кои се подобрува комуникацијата со општините и се обезбедува меѓусебна интерактивност на членките со ЗЕЛС. На веб локацијата редовно се поставуваат информации, настаните што ги реализира ЗЕЛС, фотографии, гласилата на ЗЕЛС, публикациите подготвени од ЗЕЛС, но и други, чија содржина е во полза на локалните власти, како и документи и извештаи од седници на Управниот одбор на ЗЕЛС, од комисиите и од мрежите на ЗЕЛС. Тука е и порталот „ЗЕЛС е-услуги“.

ЗЕЛС во текот на 2013 година изготви и неколку анализи, со цел да се обезбедат релевантни информации кои ќе претставуваат релевантна основа за градење на понатамошни политики за поддршка на локалните власти:

1 . Анализа на ЗЕЛС за искуствата на македонските општини во реализација на проекти преку ЕУ фондовите

Во периодот мај- јуни 2013 година ЗЕЛС реализира анкета на тема „ЕУ фондови кои им се достапни на општините во Република Македонија“. Врз основа на добиените одговори на прашалниците, ЗЕЛС направи анализа преку која беа добиени релевантни информации за тоа колку нашите општини аплицираат со проекти за искористување на средства од фондовите на Европската унија, какви се нивните искуства при аплицирањето, какви се резултатите од аплицирањето и кои се натамошните потреби за нови обуки или друг вид на помош за општинската администрација во оваа област. Истражувањето овозможи да се утврдат предизвиците со кои се соочуваат општините и да се утврдат адекватни решенија да се постигне поголемо искористување на овие средства од страна на локалните власти во Република Македонија. Во реализацијата на истражувањето беа користени внатрешните капацитети на ЗЕЛС. Прашалниците беа доставени до сите 80 општини во земјава и до градот Скопје, а 87% од нив доставија одговори, па добиените резултати може да се сметаат како репрезентативни за сите единици на локалната самоуправа. Истражувањето е поставено на веб страницата на ЗЕЛС (www.zels.org.mk).

2. Истражување за перцепцијата на граѓаните за соодветната и правична застапеност

Во рамките на заедничкиот проект на ИРЗ и ЗЕЛС „Подобрување на вклученоста на мнозинските заедници на локално ниво, преку комисиите за односи меѓу заедниците - БОНА МЕНТЕ“, во септември започнаа теренска анкета „Перцепцијата на граѓаните за соодветната и правична застапеност“, преку која се истражија мислењата на припадниците на македонската, албанската, турската, влашката, српската, ромската и бошњачката етничка заедница за примената на начелото на соодветна и правична застапеност во однос на нивните заедници. Истражувањето беше спроведено во оние општини, во кои најмалку 20% од вкупниот број на жители на

општината се припадници на одредена етничка заедница. Беа опфатени општините: Бутел, Чаир, Шуто Оризари Брвеница, Дебар, Долнени, Зелениково, Јегуновце, Кичево, Крушево, Куманово, Маврово-Ростуше, Петровец, Сопиште, Струга, Тетово, Чашка, Чучер–Сандево. Градот Скопје беше опфатен на тој начин, што истражувањето се спроведе во три скопски општини (Чаир, Бутел и Шуто Оризари). Беа анкетирани само граѓаните кои се членови на малцинството во општината во која живеат, односно Македонците беа анкетирани во седум општини, а Албанците во еднаесет општини. Ромите не беа анкетирани во општината Шуто Оризари, бидејќи тие се мнозинство во оваа општина, а идејата беше сите испитаници да се малцинство во нивната општина. Беа анкетирани вкупно 1266 испитаници, при што подеднакво беа опфатени сите етнички заедници, наведени во Уставот на Република Македонија. Анкетата ја спроведоа девет невладини организации од овие подрачја. Истражувањето е поставено на веб страницата на ЗЕЛС (www.zels.org.mk), во делот Изданија.

3. Анализа за предизвиците на општините при јавните набавки за огрев за училиштата и за превоз на учениците

Во текот на ноември ЗЕЛС направи анализа за предизвиците со кои се соочуваат локалните власти во земјава при реализирањето на јавните набавки за обезбедување на енергенси за затоплување на училиштата и набавките за превоз на учениците. Врз основа на добиените податоци од општините, може да се забележи дека нема изедначеност во однос на тоа кој ја спроведува набавката. Во поголем број општини самите училишта спроведуваат поединечни набавки за нафта или за дрва, додека за јавен превоз на учениците почесто се забележува дека набавката ја спроведува општината или, пак, едно училиште, со овластување од другите училишта кои се на територијата на ЕЛС. Анализата покажа низа податоци за целиот тек на овие постапки и предизвиците со кои се соочуваат локалните власти при нивното спроведување. Податоците од анализата, заедно со конкретни документи од вакви јавни набавки од 20 општини, беа доставени до комисија, формирана од Владата на Република Македонија, за утврдување на состојбите со недостаток на средства за образование и утврдување на состојбите со спроведувањето на јавните набавки во овој дел од надлежноста на локалната власт.

ЗЕЛС изготви и неколку публикации, со цел да се обезбеди поголема транспарентност во своето работење, но и четива преку кои претставниците од локалната власт непосредно ќе се запознаат со одредени надлежности и состојби на локалната власт или кои ќе овозможат полесно спроведување на одредени постапки од надлежност на општината:

Отпечатен „Прирачник, водич низ надлежностите за новоизбраните градоначалници и членови на советите на општините“

ЗЕЛС публикува трето по ред издание „Прирачник, водич низ надлежностите за новоизбраните градоначалници и членови на советите на општините“. Ова издание го подготви стручната служба на ЗЕЛС и е наменето за новоизбраните претставници во локалната власт. По еден примерок од прирачникот бесплатно добија сите градоначалници и општински советници. Иако станува збор за трето издание на прирачникот, неговата содржина во континуитет се менува, надополнува и се проширува, во согласност со законските промени, настанати во четиригодишниот период на публикувањето од едно до друго издание и е поврзана со промените во развивањето на процесот на децентрализацијата.

За подготвување на третото издание на прирачникот, ЗЕЛС доби охрабрување од претходните два состави на општинските совети, како и од градоначалниците, кои ја истакнаа полезноста што тие ја имале од него, особено на почетокот на извршувањето на своите функции. За ЗЕЛС тоа претставуваше дополнителна потврда дека прирачникот ја исполнува основната цел за неговото издавање - да им помогне на сите кои сакаат да се запознаат со надлежностите на локалната власт, а за новоизбраните, во вистинска смисла на зборот, да претставува вовед и водич за адекватно и одговорно извршување на своите задачи. Преку него ЗЕЛС го воспоставува првиот чекор на заемната комуникација со новоизбраните структури во сите 81 ЕЛС на Република Македонија. Тој е

првата нишка преку која продолжува соработката на ЗЕЛС со членките, во градењето на визијата за развивање на процесот на децентрализацијата и зајакнувањето на локалната власт.

Публикуван „Годишен извештај на ЗЕЛС за 2012 година“

ЗЕЛС го публикуваше осмиот по ред Годишен извештај, со цел да обезбеди поголема транспарентност во своето работење. На 72 страници, низ десет поглавја, преку слика и текст

се прикажани најзначајните активности и резултати на ЗЕЛС, реализирани во текот на 2012 година. Публикацијата „Годишен извештај на ЗЕЛС за 2012 година“ е печатена на три јазици, со вкупен тираж од 290 примероци, од кои 150 примероци се на македонски јазик, 100 примероци на англиски и 40 примероци на албански јазик, кои ќе бидат поделени во општините,

министерствата, дипломатскиот кор и во медиумите. Исто така, публикациите на трите јазици се поставени и на веб страницата на ЗЕЛС www.zels.org.mk.

Електронско издание на „Прирачник за процесот на сертифицирање на модератори“

Во рамките на активностите од проектот „Сертифицирање на форумските модератори“ во 2013 година, во рамките на подготовката на неопходните материјали, за обука и подготовка на заинтересираните кандидати за полагање на испитот за сертифицирање на модератори, ЗЕЛС го изработи и Прирачникот за полагање на испитот за сертифицирани форумски модератори. Прирачникот претставува практичен водич за целиот процес на модерирање, во кој се сместени прашања, како и примери на студии на случаи, преку кои кандидатите се запознаваат со суштината на „форуми во заедницата“ постапките, улогата на модераторот и важноста на овие форуми за зајакнување на демократските процеси во локалната власт. Од него се црпат испитните прашања. Прирачникот е изработен само во електронска форма и се наоѓа на веб страницата на ЗЕЛС (www.zels.org.mk).

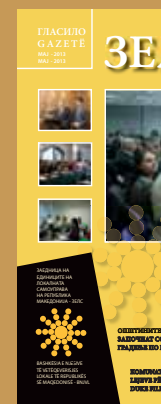

Соработката на ЗЕЛС со медиумите беше на задоволително ниво и во 2013 година. ЗЕЛС навремено ги информира медиумите за сите свои активности преку соопштенија за јавноста, при што редовно ги поканува и на седниците на Управните одбори на ЗЕЛС и на сите други позначајни случувања што ги организира Заедницата. На самите настани, ЗЕЛС обезбедува и адекватни, потребни прес пакети, со материјали за запознавање со темите кои се предмет на дискусија и им ги дели на присутните медиуми. Во текот на 2013 година ЗЕЛС секогаш беше отворена за комуникации со новинарите од медиумските куќи и им ги обезбедуваше навремено сите барани информации. Во тој контекст, на електронските и на пишаните медиуми имаше поголем број текстови, во кои се изнесени одредени ставови на ЗЕЛС, изјави на претставници од раководството на ЗЕЛС и од градоначалниците, поврзани со активностите на ЗЕЛС и со процесот на децентрализацијата на власта во земјава.

Во рамките на проектот „Бизнис пријателска сертификација – меѓународен печат за квалитет за бизнис пријателски општини“ ЗЕЛС и ССКМ обезбедија учество од по еден претставник од три медиуми од нашата земја: Македонската информативна агенција (МИА), од дневниот весник на албански јазик „Коха“ и од Македонската телевизија (МТВ) кои во изминатиот период дадоа медиумска поддршка во реализацијата на проектот во нашата земја. Од 26 мај до четврти јуни 2013 година, тие учествуваа на студиско патување, заедно со претставници од медиумите од четирите земји, учеснички во проектот: Хрватска, Србија, Босна и Херцеговина и Македонија. Оваа група на новинари, на 4 јуни 2013 година го посетија прес центарот на ЗЕЛС, каде беа информирани за структурата на ЗЕЛС, за надлежностите на локалните власти и за реализацијата на овој проект во наша земја.

Издадени девет броја од месечната публикација - Гласило на ЗЕЛС, во текот на 2013 година. Во нив се презентираат сите најважни активности на Заедницата, како и информации од општините кои можат да послужат како добри практики за сите локални власти. Месечните Гласила се дистрибуираат до сите градоначалници, претседатели на совети и сите советници, општинската администрација, до лицата за односи со јавноста на општините, како и до членовите на Владата на РМ, парламентарците, до медиумите, до претставници на невладиниот сектор и на странски организации, присутни во земјава, кои дел од своите активности ги посветуваат на зајакнување на децентрализацијата во нашата земја. Во

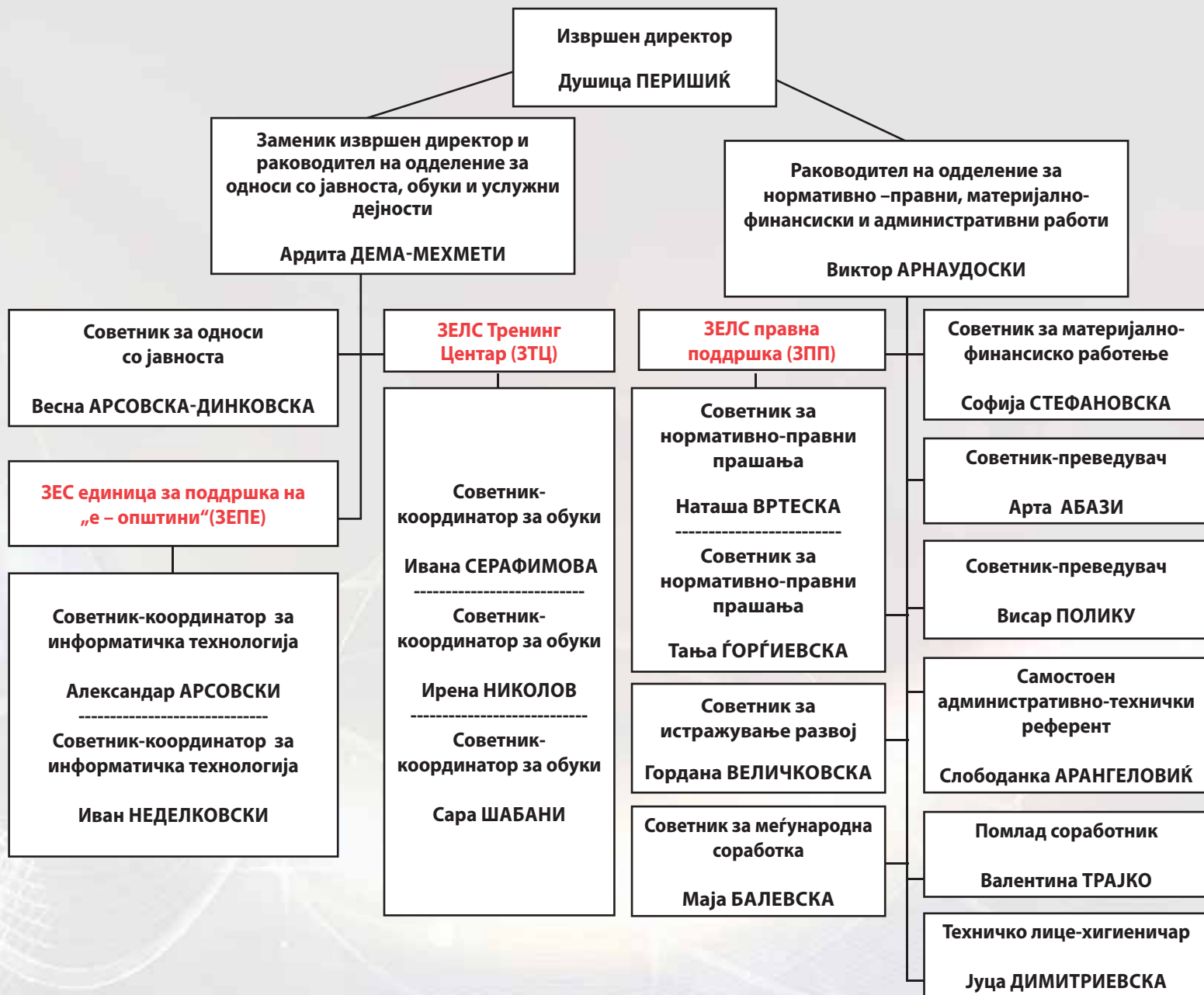

својата содржина Гласилото опфаќа актуелни информации од активностите на ЗЕЛС и највисоките тела на заедницата, иницијативите кои се доставуваат до централната власт, законските измени, предлозите од Комисиите и од Мрежите на ЗЕЛС, реализирани обуки за општинската администрација, потоа меѓународната активност на делегациите на ЗЕЛС, остварени средби, конференции и други важни активности за локалните власти и за процесот на децентрализацијата во нашата земја. Секое издание на Гласилото на ЗЕЛС се поставува и на веб страницата на ЗЕЛС. Гласилото се печати во македонско - албанска и македонско - англиска јазична верзија.

ЗЕЛС продолжи со поддршката на лицата за односи со јавноста (ПР) од општините. При воспоставувањето и обезбедувањето на двострана комуникација со целните јавности, важна улога во општината имаат ПР лицата. Во рамките на ЗЕЛС формирана е Мрежа на лица за односи со јавноста, во која членуваат сите ПР лица од општините, каде дискутираат за предизвиците со кои се соочуваат во своето работење и заемно разменуваат информации и добри практики. Притоа, тие понепосредно се информираат и за активностите на ЗЕЛС, насочени кон обезбедувањето на континуиран развој на процесот на децентрализацијата, за лобирањето, за развивањето на поддршката за спроведување на е-услуги на општините кон граѓаните и обезбедувањето на веб портали, преку кои се овозможува побрза и поквалитетна промоција на секоја општина. ЗЕЛС обезбедува и обуки за надградување на капацитетите на ПР лица, кои најчесто се насочени кон поефикасно користење на алатките за обезбедување на адекватна комуникација на општината со своите целни групи. Во текот на 2013 година, како резултат на барањата на ПР лицата од општините и во согласност со Планот за обуки на ЗТЦ, за членовите на Мрежата за ПР лица од општините беше реализирана обука „Воведување на стратегија за односи со јавноста во општината“, како резултат на утврдениот незадоволителен процент на општини кои имаат изработено ваков документ. За оваа обука беа искористени потенцијалите на администрацијата од една членка на ЗЕЛС (општина Кочани), која има изработено ваква стратегија за односи со јавноста. Присутните се запознаа со значењето на ваков документ, неговата содржина, начинот на изработка, како и потребата од задолжителното усогласување на оваа стратегија со визијата и мисијата на општината, како и со другите, постојни стратегии. На оваа работилница, ПР лицата од општините го потенцираа недостатокот од ангажирање на ПР лица во општините и нивно вклучување во систематизациите, со прецизно утврдени работни активности. Комуникацијата на ЗЕЛС со овие лица е од особено значење за континуиран проток на двонасочни информации, при што се обезбедува и зголемена размена на идеи и добри практики меѓу претставниците од самите општини.

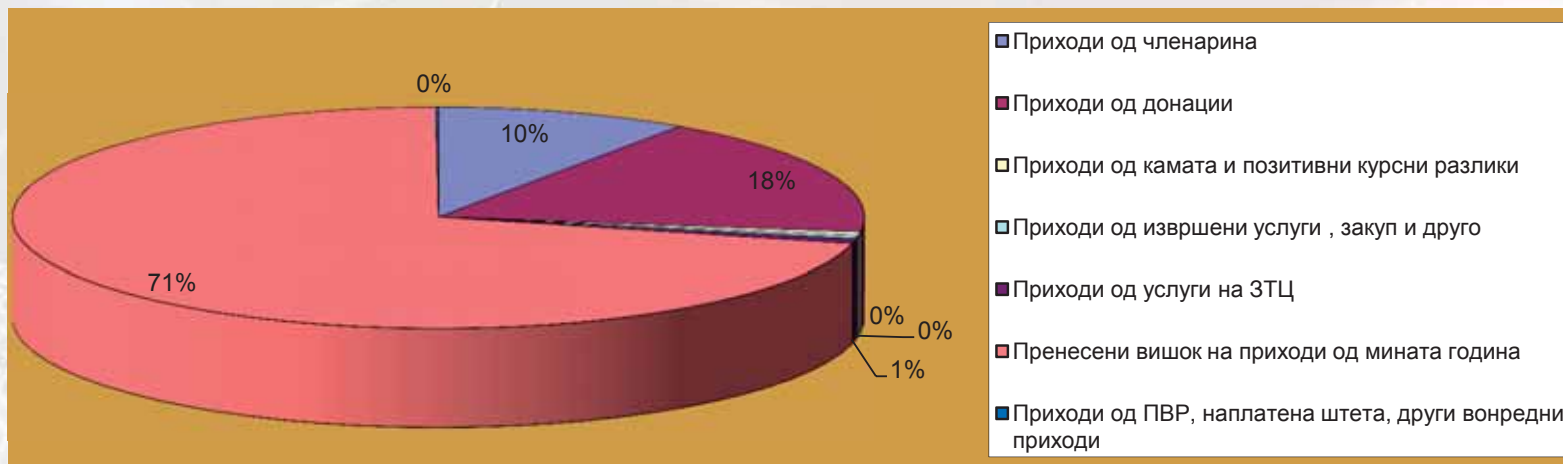
СТРУЧНА СЛУЖБА НА ЗЕЛС

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ И РЕВИЗИЈА

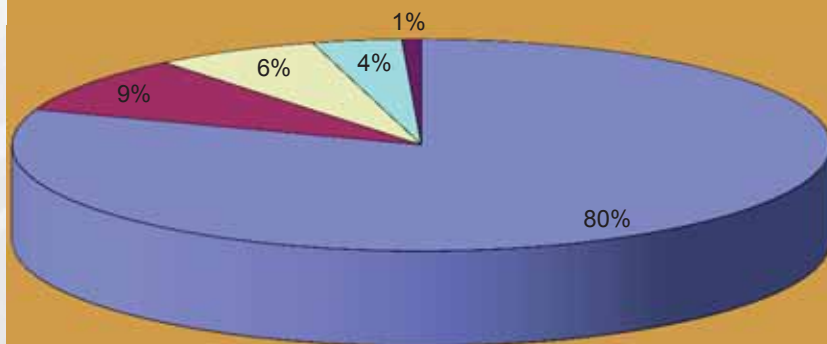
СТРУКТУРА НА ПРИХОДИ ОСТВАРЕНИ ВО 2013 ГОДИНА

Приходи според извори	денари	Учество во вкупни приходи во %
Приходи од членарина	8.687.381,00	9,59
Приходи од донации	15.915.003,00	17,57
Приходи од камата и позитивни курсни разлики	488.703,00	0,54
Приходи од извршени услуги , закуп и друго	384.836,00	0,42
Приходи од услуги на ЗТЦ	678.934,00	0,75
Пренесени вишок на приходи од мината година	64.320.743,00	71,02
Приходи од ПВР, наплатена штета, други вонредни приходи	94.808,00	0,10
Вкупно	90.570.408,00	100,00

ОСТВАРЕНИ ПРИХОДИ ОД ДОНАТОРИ ВО 2013 ГОДИНА

ДОНАТОР	денари	Учество во вкупни приходи во %
Швајцарска Агенција за Развој и Соработка Проект Институционална поддршка	12.795.728,00	80,40
Швајцарска Агенција за Развој и Соработка Проект Сертификација на модератори за форумите	1.400.000,00	8,80
Проект БФЦ ТМ 13	1.036.493,00	6,51
Проект Бона менте	560.287,00	3,52
НАЛАС	122.495,00	0,77
Вкупно	15.915.003,00	100,00

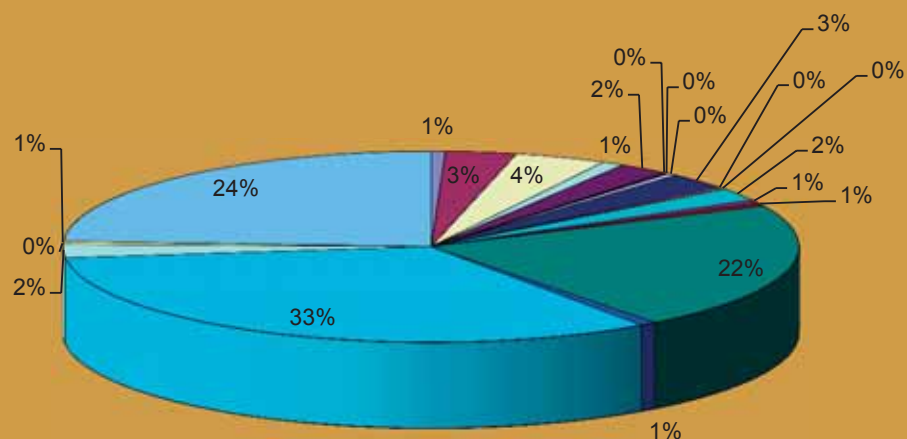

- Швајцарска Агенција за Развој и Соработка Проект Институционална поддршка
- Швајцарска Агенција за Развој и Соработка Проект Сертификација на модеатори за форумите
- Проект БФЦ ТМ 13
- Проект Бона менте
- НАЛАС

РАСХОДИ ВО 2013 ГОДИНА

	денари	Учество во вкупни расходи во %
Трошоци за материјали (канцелариски материјал , потрошен материјал , средства за хигиена)	269.450,00	0,62
Трошоци за енергија (струја , парно , вода)	1.351.661,00	3,11
Трошоци за пошта , телефон , интернет услуги	1.751.121,00	4,03
Трошоци за поправка , сервис , услуги и надзор	412.841,00	0,95
Услуги за дизајнирање и печатење	962.163,00	2,21
Услуги за превоз	53.295,00	0,12
Трошоци за репрезентација (функционален трошок)	53.440,00	0,12
Трошоци за службени весници , огласи , објави	178.169,00	0,41
Трошоци за организирање на собрание , конференции , семинари , обуки (сместување , опрема и храна)	1.186.681,00	2,73
Регистрација на возила , премии за осигурување на опрема и возила	118.048,00	0,27
Банкарски трошоци	64.010,00	0,15
Интелектуални услуги (надокнада за експерти, услуги за ревизија)	937.151,00	2,16
Трошоци за меѓународна соработка(членарина , котизација)	242.499,00	0,56
Трошоци за службен пат (патни сметки , авио билети)	240.456,00	0,55
Бруто плати , надоместоци и други примања на вработени	9.387.704,00	21,61
Опрема за енергетска ефикасност на зградата на ЗЕЛС	310.021,00	0,71
Набавка на опрема и софтверски апликации	14.240.595,00	32,78
Трошоци за канцеларија во Брисел (активности, кирија и плата)	984.821,00	2,27
Организирање и спроведување на ЗЕЛС ЕКСПО	0,00	0,00
Даноци што не зависат од резултат , негативни курсни разлики, административни такси	222.320,00	0,51
Вратени средства од проект	10.480.405,00	24,12
ВКУПНО РАСХОДИ	43.446.851,00	100,00

РАСХОДИ ВО 2013 ГОДИНА

- Трошоци за материјали (канцелариски материјал , потрошен материјал , средства за хигиена)
- Трошоци за енергија (струја , парно , вода)
- Трошоци за пошта , телефон , интернет услуги
- Трошоци за поправка , сервис , услуги и надзор
- Услуги за дизајнирање и печатење
- Услуги за превоз
- Трошоци за репрезентација (функционален трошок)
- Трошоци за службени весници , огласи , објави
- Трошоци за организирање на собрание , конференции , семинари , обуки (сместување , опрема и храна)
- Регистрација на возила , премии за осигурување на опрема и возила
- Банкарски трошоци
- Интелектуални услуги (надокнада за експерти, услуги за ревизија)
- Трошоци за меѓународна соработка(членарина , котизација)
- Трошоци за службен пат (патни сметки , авио билети)
- Бруто плати , надоместоци и други примања на вработени
- Опрема за енергетска ефикасност на зградата на ЗЕЛС
- Набавка на опрема и софтверски апликации
- Трошоци за канцеларија во Брисел (активности, кирија и плата)
- Организирање и спроведување на ЗЕЛС ЕКСПО
- Даноци што не зависат од резултат , негативни курсни разлики, административни такси
- Вратени средства од проект

РЕАЛИЗАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИ ПЛАН ЗА РАБОТЕЊЕТО НА ЗЕЛС ВО 2013 ГОДИНА

	ПРИХОДИ	Планирано во 2013 година	Реализирано за 2013 година	остварено во%
1	Вишок на приходи од минатата година	38.891.981,00	64.320.743,00	165,38
2	Приходи од членарина	16.169.760,00	8.687.381,00	53,73
3	Приходи од донации	28.418.411,00	15.915.003,00	56,00
4	Приходи од извршени услуги , закуп и друго	330.360,00	384.836,00	116,49
5	Приходи од услуги на ЗТЦ	1.250.000,00	678.934,00	54,31
6	Приходи од камата , курсни разлики	600.000,00	488.703,00	81,45
7	Приходи од ПВР, наплатена штета, користен телефон	0,00	94.808,00	0,00
	ВКУПНО ПРИХОДИ	85.660.512,00	90.570.408,00	105,73
	РАСХОДИ	Планирано во 2013 година	Реализирано за 2013 година	остварено во%
1	Трошоци за материјали (канцелариски материјал , потрошен материјал , средства за хигиена)	809.000,00	269.450,00	33,31
2	Трошоци за енергија (струја , парно , вода)	2.771.000,00	1.351.661,00	48,78
3	Трошоци за пошта , телефон , интернет	2.569.400,00	1.751.121,00	68,15
4	Трошоци за поправка , сервис , услуги и надзор	1.395.200,00	412.841,00	29,59
5	Услуги за дизајнирање и печатење	2.739.600,00	962.163,00	35,12
6	Услуги за превоз	509.000,00	53.295,00	10,47
7	Трошоци за репрезентација (функционален трошок) и реклама	300.000,00	53.440,00	17,81
8	Трошоци за службени весници , огласи , објави	307.400,00	178.169,00	57,96
9	Трошоци за организирање на собрание , конференции , семинари , обуки (сместување , опрема и храна)	4.648.912,00	1.186.681,00	25,53
10	Регистрација на возила , премии за осигурување на опрема и возила	410.000,00	118.048,00	28,79
11	Банкарски трошоци	70.000,00	64.010,00	91,44
12	Интелектуални услуги (надокнада за експерти, услуги за ревизија)	8.076.000,00	937.151,00	11,60
13	Трошоци за меѓународна соработка (членарина - котизација)	1.843.000,00	242.499,00	13,16
14	Трошоци за службен пат (патни сметки , авио билети)	1.550.000,00	240.456,00	15,51
15	Бруто плати , надоместоци и други примања на вработени	13.822.000,00	9.387.704,00	67,92
16	Опрема за енергетска ефикасност на зградата на ЗЕЛС	1.319.000,00	310.021,00	23,50
17	Набавка на опрема и софтверски апликации	37.600.000,00	14.240.595,00	37,87
18	Трошоци за канцеларија во Брисел (активности, кирија, плата)	2.171.000,00	984.821,00	45,36
19	Трошоци за наем на простор и опрема за ЗЕЛС ЕКСПО	2.750.000,00	0,00	0,00
20	Даноци што не зависат од резултат , нег курсни разлики	0,00	222.320,00	0,00
21	Вратени средства од проект	0,00	10.480.405,00	0,00
	ВКУПНО РАСХОДИ	85.660.512,00	43.446.851,00	50,72
	ВИШОК НА ПРИХОДИ НАД РАСХОДИ	0,00	47.123.557,00	

РЕВИЗОРСКО МИСЛЕЊЕ

Бул.Кузман Ј. Питу бр.15 лок 11, audit@macedonia.cc тел: 02/2465-243, 2401-371; Факс 02/2401-372

До

Раководството и Управниот одбор на

Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија

РЕВИЗОРСКО МИСЛЕЊЕ

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија, кои вклучуваат биланс на состојбата на ден 31.12.2013 година и билансот на приходи и расходи за периодот кој што завршува на тој ден и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за сметководство на непрофитни организации. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правење на сметководствени проценки коишто се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење финансиските извештаи, во сите значајни аспекти, даваат вистинита и објективна слика за финансиската состојба на 31.12.2013 година и приходите и расходите за годината која завршува на тој ден во согласност со Законот за сметководство за непрофитни организации во Република Македонија.

За Ефект плус Скопје

Скопје, 14.04.2014

Овластен ревизор кој ја вршел ревизијата

Миов Николаки

СОДРЖИНА НА ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА 2013 ГОДИНА

ЗА ЗЕЛС, МИСИЈА, ВИЗИЈА , СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ.....	5
РАБОТА НА ОРГАНИТЕ НА ЗЕЛС.....	9
ЛОБИРАЊЕ И ЗАСТАПУВАЊЕ.....	27
ЗТЦ И ЗЕПЕ.....	33
ДОМАШНА И МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА И КОНФЕРЕНЦИИ.....	45
ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ПРОМОЦИЈА.....	59
СТРУЧНА СЛУЖБА НА ЗЕЛС.....	64
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАЈ И РЕВИЗИЈА.....	65

Наслов:

Годишен извештај на ЗЕЛС за 2013

За издавачот:

Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија –ЗЕЛС,

Извршен директор:

Душица Перишиќ

Адреса на издавачот:

ЗЕЛС, ул. „Копенхагенска“ бр. 5
ПФ 32,
1000 Скопје, Република Македонија
Тел: 02/3099033, Факс: 02/3061994
e-mail: contact@zels.org.mk
www.zels.org.mk

Лекторирал:

Момент мал

Фотографии:

од Фотоархива на ЗЕЛС

Тираж:

150 (250) копии

Илустрација:

230 x 200 mm

Дизајн и печат:

Арс Ламина

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

352.075.7(497.7)“2013”(047)

ГОДИШЕН извештај за 2013 година. - Скопје : Заедница на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија - ЗЕЛС, 2014. - 56 стр. : граф. прикази ; 30 см

ISBN 978-9989-186-78-3

а) Заедница на единиците на локалната самоуправа - Македонија -
2013 - Извештаи
COBISS.MK-ID 96062474

